

פתח דבר

אנו מודים לך על כל הטוב אשר גמלנו, ובהסוד הגדול זכנו בנישואינו למל"טוב ביום הרביעי שבעה ועשרים יום לחודש כסלו אור לך' דתוכה ה'תשנ"ט.

התורה והברכה מובעת באת לידינו ומכירינו, אשר הואילו לשמח איתנו יחדיו ביום שמחת לבבנו, ולברכנו, ואת הורינו יחינו, בברכת מל"טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב חנו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו מקרוב ומרחוק, בתשורה המוגשת בזה - כפי שהזנוג לאחרונה בהתבסס על כך שבחזוננו של כל"ק אדמו"ר נשיא דורנו חולקה תשורה לכל המשתתפים.

תשורה זו כוללת:

א. מכתבי הרבי לבני משפחות החתן והכלה.
 ב. מכתבי הרבי לזקני הכלה הרה"ח ר' משה בנימין ורעייתו מרת שרה פעשא קפלו שיחיו.

ג. מכתבי הרבי לזקני החתן הרה"ח ר' אברהם ע"ה פאריז, ה"מבקר" מטעם הרבי על מוסדות חב"ד באה"ק.

ד. מכתבי הרבי לועד כפר חב"ד בעינים שונים.

ה. יומנים מהנעשה בבית היינו מתקופת החתונה - חודש כסלו בשנים תשכ"ח-תשכ"ט. היומנים נכתבו על ידי אבי החתן שיח'.

ו. רשימות דברים שנאמרו בהתועדויות וביחידויות משולבים שבבי סיפורים ופתגמים שלא ראו את אור הדפוס - שיש בהם ענין לרבים.

ז. מכתב מאלף שכתב זקן אבי החתן הרה"ח התמים ר' אברהם ע"ה פאריז להמשפיע הרה"ח ר' שמואל ע"ה לויטין בענין התקשרות וביטול לנשיא הדור.

האל הטוב, הוא יתברך, יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחינו בתוך כלל אחב"י, בברכות מאלפיות מנפש ועד בשר, ויה"ד שיהיה זה הבנין בית חב"ד אמיתי מואר וחדור ברוח ההתקשרות וההתמסרות לאדונו מורנו ורבינו נשיא דורנו, ולכל ענייניו הק', ושברכותיו הק' יקויימו וישירו על בית זה, ויהא זה בנין עדי עד, עד שבבוא לברכה העיקרית - שנוכה לשמחת ה'נישואין' דלעתיד, ושנלך משמחה זו ל"שמחת עולם על ראשם", בהגלות גלות אדונו מורנו ורבינו נשיא דורנו תיכף ומיד, ונוכה זעהו ז"ך מיט"ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'.

מנחם מענדל ורנה וואלף

מנחם מענדל שניאורסאהן

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

ליובאוויטש

Lubavitch

770 איסטמן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

ברוקלין, נ. י.

HVadmb 3-9250

ב"ה, יא' חסדי תשל"ו
ברוקלין, נ. י.

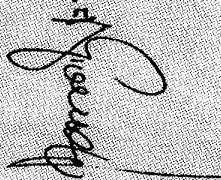
הרב"ה אי"א נו"נ עוסק כנ"צ
מות' נתן סי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נוגד להם כן לסול מוב
והכניסוהו לברייתו של אבאם אבינו ונקרא שמו בישראל
מנחם מענדל סי'.

הנה יה"ר מהשי"ת שכשט שהכניסוהו לברית צו
יכניסוהו לחורה ולתופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביהוד
עם זוג' חי' מחוך הרחבה.

בברכה מול מול

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

Lubavitch

770 איסטמן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ר"ח סיון תשכ"ט
ברוקלין

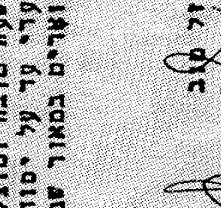
האבדק את"ה אי"א נו"נ וכו'
מות' נתן סי'
וב' ג' חי'

שלום וברכה!

במענה על התודעה מקביעות זמן החונתם
ליום יא' סיון תשכ"ט.

הנני בזה לתביע ברכתי ברכת מול מול
מול מול ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בי"ה בישראל בנין עלי' עדי' יסודי החורה
והמצוה כפי' שם מוצרים במאור שבתורה זוהי
חורה החסידות.

בברכה מול מול

מכתבים שנכתבו לזקני הכלה הרה"ח ר' משה בנימין קפלן ורעייתו שליט"א

מחנך מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטון פארקווי
ברוקלין, נ. י.
493-9250

האב"ד, אי"ת תש"ד
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הרה"ח אב"ד נרדף ז"ל
בני צדק מרחוק מה בנימין ש"י

שלום וברכה
זה עתה נתקבל סבתנו מרה"ח אב"ד, רבי ברוך אשר לביב זצ"ל
והסב תפילה כשלימדנו כמדומה בליליך, ולפני שאל ברכת יומך קדושה.
ובכל אופן ברוך יודע יעסע על הנהגה כבודית אמונה וצדקתה
בבנים יודע לעדריהם בו קלייטן וסמית און די העון - לזרועה - רחמייה.
אשר סלעבנו זה סובן שנה כנה אל"ה.

מה שכונס אשר יש רופאים מייצגים לכתה את השקיים על בנים
אב"ד, ליב ש"י, ומחכים לאריהא מרדוף לעשות התורה. הנה כשה קודם עליו
ישאלו אם ידעת עוד העם כיוון שכל"ה, זה סבב הויברעקענדיג וסם
אבנורים אב"ד, לתפטר השקרים ביום על מה שכתב רופאים א"י דתם כ"כ
כחמש שנים קודם כמו מה"י, בגנים עברו, יצא ליהודי, יתיר משיית
עזריה בשעה סובב ומרדוף ויודעוהו לתורה ולתורה ולתפוס סובבים.

בנינו לעבנוי מבוסס. הנה בכלל נרדף לחשתל בכל תוקף
מה"י, אם השקיים בשקיות עם עבודה חביב, שכלד שמה קרוב
יותר אב"ד, אם יודעים או כלל יודעים, ובפניו חכמה בחכמה
יותר, הנה גם סדר התורה - הדבר קרוב, ולפניו ר"ל, שם השקיים לחפשי
ולצניש בכלל, כל השקיות הנכונות, וצ"ל מה שכתב רבנו מ"ן
לי בש"י, ש"ל זה כמדומה כלל כפולת, כלקייט ובט"ל הוכחה
השקיה חכמה, ל"ה, באמצעית השקיים זקנים, אבל ככ"ו רק ע"י מה רבנו.

וכשתרנסט שקורה ככרס חביב, הרי חזו הנהגה וחכמה מביינים
ול"ה, ומה שקייב עסקנותו על עתה כפרס חביב, ככ"ו, ה"י, ה"י
כמה יש לסדר בראש שלע לכתה בחקירות, וי"ו, אם לעשות נפירות ה"י, א"י
זה מוכרח להיות כל השנה או רובנה, אבל לז"ר בש"ל לעשות את ידיו
מה לנפלי, והשקיה יס"י, לו שכתבו נרנסט כ"כ מ"ן בחקירות הנהגה
ויספיק אב"ד, כמות - בהשקיה השקיינה הנה, ובכלל חכמה וחכמה
וגם לעצמי.

ברכת כח"ט
Handwritten signature

מחנך מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

770 איסטון פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כה' אלול תשמ"ח
ברוקלין, נ. י.

האב"ד, מנחם מענדל ש"י

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות.

הנה יהיו מהשיית אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לכן חמש עשרה וכו' כפסק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף החסדה ושקידה בלימודו בתורה, בחור
הנגלה וכן בתורת החסידות ויתרד בקיום המצות.
והשיית יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

ברכת כח"ט
Handwritten signature

זמנת מועדון שניאורסאהן
 ליבאווערט
 770 אסטקווי סטרייט
 ברוקלין נ.י.
 רב רבי מנחם מ. שניאורסאהן
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 טלפון 3-0250

בית כנסת אגודת התורה
 ברוקלין
 תהיה איש איש איש איש איש איש
 ביום שבת סתם בנימין שי' עוסק

שלום וברכה
 בסעודה על מכתבו נעסיק, הנה חיל על הנבזים שהנתוח
 אצל בנו ארי' ליב שי' עבר כמצלחה, ובלבד ביום שלום.
 הנבזים שטיש סכודו נסיעתו העתיד כבוד הפנה המציבות
 והנה יבנה לטובת צדקה וחסד ויחיה עם בני חסד וחסד וחסד
 שגשג ושלום, ולפני ולעודם יזמן לזמן כעניני יחדותאף אלא עץ
 זרע העיקר-אבל לתור טעם דעל הרי יראים כמותו פונה תועלת גמל
 בנפשות, כי הרי לאור המסק בגמשים עם האנשים עוד הפנים, אם השיר
 הקודם או שיר חבירו, ונקטר על סמך מסייע להגדלת ההשתנות,
 כמובן.

בנימין האלו, אשר לשון רבנו הוקן בלקיחת פ' רמ"א
 דף לב' ע"ב, הנה מהמים הקביה ישאין כל פי שרונה לצאת לחקוביל
 סניו והוא מקרב את כולם כסבר פנים ימות וצראה פנים שותקת
 לכולם ובפנים יאר ה' פניו אליו, הרי יאר שיתברך לא וביב שיחיו
 כנחמת.

ברכה

נ.י.
 עתה נחמל מכתבו בו כותב פיד הצעה משה במסכתו אבל אינו
 כותב כל פרטים אודותה, אם זהו בכבוד, ובשארות (שלא יזמן ליינו הכשר
 לענין נלח' רצון וכיוצא) אם יזמן את כל חילו לאוריים או שסקנה ישי
 ג'כ בכנס תבדיל וכו' וכו' ובסילא ותיקע עם אנשי דאגליא והשייה
 ינחמו כמות לפניו ולפני באב ירחיו באמת.

זמנת מועדון שניאורסאהן
 ליבאווערט
 770 אסטקווי סטרייט
 ברוקלין נ.י.
 רב רבי מנחם מ. שניאורסאהן
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 טלפון 3-0250

בית כנסת אגודת התורה
 ברוקלין
 תהיה איש איש איש איש איש איש
 ביום שבת סתם בנימין שי' עוסק

שלום וברכה
 בסעודה על מכתבו נעסיק, הנה חיל על הנבזים שהנתוח
 אצל בנו ארי' ליב שי' עבר כמצלחה, ובלבד ביום שלום.
 הנבזים שטיש סכודו נסיעתו העתיד כבוד הפנה המציבות
 והנה יבנה לטובת צדקה וחסד ויחיה עם בני חסד וחסד וחסד
 שגשג ושלום, ולפני ולעודם יזמן לזמן כעניני יחדותאף אלא עץ
 זרע העיקר-אבל לתור טעם דעל הרי יראים כמותו פונה תועלת גמל
 בנפשות, כי הרי לאור המסק בגמשים עם האנשים עוד הפנים, אם השיר
 הקודם או שיר חבירו, ונקטר על סמך מסייע להגדלת ההשתנות,
 כמובן.

בנימין האלו, אשר לשון רבנו הוקן בלקיחת פ' רמ"א
 דף לב' ע"ב, הנה מהמים הקביה ישאין כל פי שרונה לצאת לחקוביל
 סניו והוא מקרב את כולם כסבר פנים ימות וצראה פנים שותקת
 לכולם ובפנים יאר ה' פניו אליו, הרי יאר שיתברך לא וביב שיחיו
 כנחמת.

ברכה

נ.י.
 עתה נחמל מכתבו בו כותב פיד הצעה משה במסכתו אבל אינו
 כותב כל פרטים אודותה, אם זהו בכבוד, ובשארות (שלא יזמן ליינו הכשר
 לענין נלח' רצון וכיוצא) אם יזמן את כל חילו לאוריים או שסקנה ישי
 ג'כ בכנס תבדיל וכו' וכו' ובסילא ותיקע עם אנשי דאגליא והשייה
 ינחמו כמות לפניו ולפני באב ירחיו באמת.

במכ"ז זה מוסוף הרבי בכת"י"ק את המילה הפתח לשמו של הרד"ח ר"י משה בנימין שוח"י.
 בין השאר, מעיין הרבי את הניתוח שעבר בחצלהו בנו הרד"ח ארי' ליב ע"ה — אצל הכלה

טל. - 967

RABBI MENACHEM M. SCHULSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9750

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטען פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
כ"ה, י"א, מנ"א תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

הרב הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מה' ארי' ליב שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה להם בה למזל טוב
ונקרא שמה בישראל חנהאסאָלָה,

הנה יה"ר מהשי"ח סיגולה ביתר עם זוג' חי'
לחורו ולחופה ולפעמיט טוביט שוור' התכה.
ידוע מכ"ק אדמו"ר (מורה"ש"ב) נ"ע, אשר מנהגנו
הוא לאמר גם בלידה בה לחורה ולחופה ולפעמיט טוביט,
ע"פ מרז"ל (ברכות יז' א') נשים במאי זכיון באקרוי' כו'
באחוני' כו' נסמיון כו'.

בברכה מזל טוב!

מכתב הרבי לרגל הולדת הכלה תחי. במי זה כותב הרבי בבתי"ק על השם 'תנה' -
שתלטי"א וכמנהגו לכתוב על אשר נקראו יתנה ע"ש אמו ע"ה, את המילה שתלטי"א

קאפלאן - ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטען פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

כ"ה, כד' כסלו תשל"א
ברוקלין, נ.י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
הרב ארי' ליב שי'
וב"ג חי'.

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקבילות זמן
החונתם ליום ה' סבת הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכתי מזל
עוב מזל טוב ושמתי' בשעה טובה ומוצלחת
וכבדך בית בישראל בנין עדי עד על יסודי
התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה
זוהי תורה התמידות.

בברכה מזל טוב

להלן תרגום המכתב מאנגלית לעברית

י"ד כסלו תשי"ז
ברוקלין ניו יורק

גב' ח' קפלן
17 יורק עוניה
פרסעוויטש לענקס
אנגליה

ברכה ושלוים!

(1) קיבלתי את שתי המכתבים שלך, ואין לי הרבה להוסיף ממה שכבר לך, וממה שדיברתי עם בעלך. (2) בנוגע למה שכתבת שלא תתלונני וכי, זה כמובן לא השאלה, כי כשיש שינוי זה צריך להיות באופן שלא ישאיר מקום לתלונות.

בנוגע למה שאת כותבת בנוגע לתוארים והכשרונות של בעלך, איני צריך להגיד לך שכשהפניתי את תשומת לבך, אל הקשיים של התחלת המגורים כאן, לא היה זה בגלל שחשדתי שבעלך לא היה מספיק מוכשר להתמודד עם הקשיים אני רק אמרתי לך אותם על הבסיס של הנסיון שלי שראיתי את הקשיים שיש פה, ואיך שעולים חדשים כולל אנשים שמאוד מוכשרים איך שהם התקשו להתחיל פה והקשיים האלו אין כל אדם רוצה אותם, אין צורך להכנס לפרטים ולתאר את הקשיים, כי זה לא משנה את המצב, אני רק רוצה להוסיף שבנוגע להרבה עולים שראיתי יש גם הרבה נשים שמוכנות ויכולות לעבוד. וחלק גם עוזרים לבעליהן ואעפ"כ מצבם זה לא כל בכלל. למסקנא, אני רוצה לחזור על מה שאמרתי לבעלך: זה לא שאלה שאהם צריכים לבקש את רצוני לבוא לחנה, זה רק שאני מרגיש שאני צריך לתת את היעוץ שלי, כשמבקשים ממני, אבל ההחלטה שייכת לשואל. יה"ד שחקב"ה יעזור לכם בגשמיות וברוחניות, איפה שאתם מחליטים לדור בקביעות.

ברכה
ח"ק

ג.ב. אני כותב לכם באנגלית, כי זה מבחי' טכנית יותר קל למזכירות, אבל אתם יכולים להמשיך לכתוב באיזו שפה שקל לכם, כולל רוסית מכיון שאני פותח את הדואר בעצמי ומבין שפות שונות.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
LITVINSKI

710 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

NY Tel. 3-9250

תחנת טלגרף טליווארד

כ"ז

By the Grace of G-d
14th of Kislev, 5717
Brooklyn, N. Y.

Mrs. S. Kaplan
17 York Avenue
Prestwich, Lancs.
England

Blessing and Greeting:

I received both of your letters, in reply to which I have little to add to what I have already written to you and spoken to your husband.

As to your writing that you would not complain etc., this, of course, is not the question. For when a change is made it should be such that would not leave room for complaint.

That you write about the qualifications and abilities of your husband, I need hardly tell you that when I pointed out the difficulties of getting established here, it was not because I had suspected that your husband was not sufficiently qualified to cope with the difficulties. I only pointed them out on the basis of my experience, having observed the inherent difficulties here, and how new immigrants, including very capable people, had to struggle to get established, and their position is not what could be desired, to put it mildly. It is not necessary to go into detail of these conditions, since it does not alter the situation. I might also add that in the case of the many immigrants that I have observed, there are also wives capable and willing to work and some are indeed working to help their husbands, yet their position, as I said, is not satisfactory *of all*.

Finally, I want to repeat what I have said to your husband: It is not a question of obtaining my permission to come to America; it is only that I feel I have to give my unbiased opinion and advice when I am asked to do so, but the decision is always left to the enquirer. May G-d help you materially and spiritually, wherever you decide to make your permanent residence.

With blessing,

By *Menachem Schneerson*

I am writing to you in English because it is technically easier for the Secretariat, but you can continue to write in whatever language you find easiest, including Russian, since I can the well myself, and understand various languages.

"איני רוצה כלל זכר לזמנך בצירוף..."

לפנינו מכתב שמופנה אל זקן אבי החתן שי' הרה"ח התמים ר' אברהם פאויז ע"ה

ט"ז אלול ה' תשי"א
 ברוקלין נ.י.

הרה"ח ור"ח אי"א נר"נ וכי' מהור"א שי' שד"ר

שלום וברכה!
 מוסג"פ העתק מכתבי כבר נשלחו להרה"ח וכי' ...
 והנה הרה"ח שי' מבקש מכתב יפוי"כ שהוא מנהל הרשת דאהלי יוסף יצחק ליובאוויטש, וחפץ לערוך מעבית על זה.

פשוט הדבר, שאיני רוצה להכנס ולסייע בפוליטיקה ובסכסוכים, אבל לאיך גיסא איני רוצה כלל וכלל למעט בציוור, ובפרט שכנראה הוא בעל מרץ ואפשר לנצל כוחותיו בשדה החינוך דאנ"ש. ואפשר כדאי שיתראה כת"ד שי' עם הרה"ג והרה"ח וכי' מוה"ר א' שי' קארואסיק ויטייע עמו, כמובן מבלי שידע שזה בשליחותי ולא ירגיש את עצמו מחוייב למלאות פקודה, כי אין זו כוונתי, לההתייבות שביניהם, ואל בינתו אשען, ויכלו לצרף אליהם עוד מי שהוא אם ימצאו לנחוץ. ובטח ימצאו אופן עבודה שהרה"ח ... יוכל לעבוד אף אל 100%, ולא תהי' בזה כל סתירה, ואדברה, עוד יהי' סיוע לשאר ענייני עבודה דאנ"ש באהקת"ו.

מכתבי הקודם בטח קיבל במועדו, אבקשו עוה"פ שהן בעניינים דמכתב זה, והן בעניינים הקודמים יכתוב לי את כל האמת כמו שהיא, מבלי להעלים דבר, ועל כוון דא נאמר אל תצדק... נתקבל מכ' והפ"ו בעד נתן נטע שי' וקראתיו על הציון ח"י אלול - בענין הצעת ההסכם עם חתניו - כיון שזו מרצונו הוא ג"כ - יתן השי"ת ויהי' בשעט"מ.

ברכת רפואה שלימה וכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה לו ולכל בני ביתו שי' המחכה לבשורות טובות ומכתב מענה בהקדם.

- חי"ק -

כבר נשלח בפ"ע העתק בלה"ק מקטע שיחתו דשבת מברכים אלול שנשלח ג"כ להרה"ח וכי' וה"ח שי' האולין ולאגו"ת בת"א ולצעירי אוגו"ח, וכדאי לסדר שיתפרסם באופן המתאים בחוגים היותר רחבים.

שאר חלקי האג' נדפסו באגרות קודש ח"ז עמ' רפ"א אגרת ב' קמח.

"בפרט שבמערכת של העיתונים נמצאים מגזע אנ"ש והקשורים לאנ"ש..."

לפנינו מכתב שמופנה אל זקן אבי החתן שי' המבקר' מטעם הרבי על מוסדות חב"ד באה"ק, הרה"ח התמים ר' אברהם פאויז ע"ה. בין היתר כותב לו הרבי עצה מעניינת איך לגרום למערכות העיתונים בארץ שיסכימו להדפיס חומר הקשור ליהדות וחסידות.

ב"ה. כ"ה סיון תשי"ג
 ברוקלין
 הרה"ח הור"ח אי"א נר"נ עוסק בצ"צ כי' מוה"ר אברהם שי'

שלום וברכה!
 מאשר הנני קבלת מכתביו מט"ז אייר, ז' וי"ח וי"ט סיון, ובטח יכתוב בפרטיות מכל השייך לביקורו של הרה"ג והרה"ח אי"א נר"נ עוסק בצ"צ כי' מוה"ר א"ש' גארדעצקי. ולא יסמוך ע"ז שיכתוב אחר, וכידוע הענין דקדירה דבי שותפו'...

ג) ... ותמורת הפרנסה ברו"ג - הנה לע"ע בפועל, אין אלא סכסוכים כי' (משתמש הנני בביטוי היותר רך וקל שאפשר) הן ברוחניות והן בגשמיות. ודי גם בשורות המועטות בכמות הנ"ל, כיון שכנראה המכ' הם ללא תועלת לגמרי - עד שיכירו = השייכים לזה = שאין להם עצה אחרת, כי אם להשתתף בע"כ בעניינים הנ"ל. וחבל על הזמן - שכמה שנים הלכו לאיבוד, בה בשעה שימים יוצרו ולא אחד בהם.

ד) מ"ש שכמה מהעיתונים אינם מדפיסים הנשלח להם ע"י חתנו שי' כו', ושואל באיזה אמצעי לאחזו לתקן הענין, הרי הדרך הראשונה צ"ל בדרכי נועם ושלום, ובפרט שבמערכת של העיתונים נמצאים מגזע אנ"ש והקשורים לאנ"ש, שאם רק יסבידו להם שאין הכוונה בזה לכבשם ולהפכם לחסידים מובהקים וקשורים עד למס"ג, הנה ידפיסו כל הנשלח להם, וגם מבלי השתדלות ויתירה. כמזומה לי שבמערכת המודיע יש דיעה שבהיותם על שאולזון שי', ובודאי יש למצוא כיו"ב בשאר המערכות. ולפלא שבהיותם על אחר, אין נודע להם ע"כ כל זה. ואולי כדאי לאמר להמערכת, שידועו לכאן מהשתדלותם בכדי שישלחו להם הקונטרסים וכיו"ב בתור הכרת תודה כו'.

י"ח חבל על שגמחק מהשידור נאומי של מר שז"ר שני... י"

במכתב שלפנינו מבקש הרבי לשלוח אליו את נאומי של מר שז"ר שנמחק מהשידור שנשלח לרבי, כמו"כ - כותב הרבי - שיש די מקום בהכפר בשביל כו"כ מתיישבים ו"לא על חשבון וקיפוח אחרים", כמו"כ על הכפר להשתדל שביה"ס למלאכה יבנה כולו בכפר חב"ד ולא שתלקו יבנה במקום אחר.

ב"ה י"ב אדר תשט"ו
ברוקלין
שלום וברכה:

במענה על מכתבו מח' שבט וב' אדר, כן נתקבלו ימים אלו שני חלקי תקליט השידור שהתועודו דיום ההילולא בכפר חב"ד, ות"ח ת"ח על טרחתו בזה וחבל על שנמחק מהשידור נאומי של מר שז"ר שני - מלבד ההתחלה, ואיני יודע אם נעשה זה על הצענוז או על אחר, ובטח אם ישנו הנאום בכתב ישלחו לי ות"ח מראש, ועל שאלתו אם להשאיר בעבודתו בקודש בכפר או לחפש עניינים אחרים הרי הלא בעיני ובידו שכל אחד חוזר ושואל אותה השאלה שכבר עיניתי עלי' כ"פ, וה"ה בנדון הנ"ל, אשר כיון שכפי שכותב הצליח בעבודתו בהועד לסדר העניינים ולסייע בהתפתחותו הוא השער והצינור לקבלת ברכות השי"ת לאנ"ש שבאה"ק ת"ו שבאו ממדינתנו לפני, הרי לדעת, אין כל מקום לספק, ויצליחו השי"ת שיכוון לרצון כ"ק מו"ח אדמו"ר בהתייחסות הכפר ובאופן פיתוחו.

מה שכתבתי כ"פ על"ד הקירוב של מר... הנה מובן ופשוט שלא היתה כוונתי לקפח ענייניו של מישהוא, אלא שדעתי ברור הוא שישנו די מקום בהכפר בשביל הנ"ל ועוד לכמה מתיישבים (ובלבד שיהיו מסוג המתאים לאופי ומהות תושבי הכפר כפי רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר ושיתנהגו ברוחו). וחבל שאין משתדלים בהגדלת מספר המתישבים, ואדרבא, ולאחר כל המכתבים - הנה גם עתה נראה לי שיש מקום בשביל האברך... ובהתבוננות קלה ימצאהו, ולא על חשבון וקיפוח אחרים. קבלתי מכתב מהנהלת בית ספר למלאכה, שבשום אופן אי אפשר שיבנה ביה"ס למלאכה באופן מתאים לתפקידו - אם לא שיוגדלו את השטח שנוקב בשבילו, ובטח למותר להאירם על הכרח הדבר, כיון שבי"ס למלאכה הוא תועלת הרבים, ובעתיד הקרוב ג"כ מקור של פרנסה או סניף ופרנסה לכמה מתושבי הכפר, ועל הכפר להשתדל בכל היכולת שיבנה כולו דוקא בכפר ולא שיהי' אפילו חלק ממנו במקום אחר, ובודאי ידונו על הענין מנקודת מבט זו.

אינני כותב עד"ז באופן רשמי על שם הועד, כי אינני יודע אם זוהי שאלה העומדת על הפרק - מפני הפשיטות שבדבר, ואין ברצוני לעוררה ולהטיל ספקות בהגישה אלי'.

ברכת הצלחה בעבודתו בקודש
- חי"ק -

... סוף דבר בנוגע לאגדר תיל"י

במכתב שלפנינו מביע הרבי את תמיכתו ע"כ שלא מודיעים סופי-דברים בנוגע לאגדר, חשמל, עציות הרכבת, התקדמות בניית המקוה, ביהכ"ס וכו'. כמו"כ מביע הרבי תמיכה אודות 'שמועה מזורה' שמפלגה אחת עורכת התעמלות בהכפר...

ב"ה. כ"ז סיון תשט"ו
ברוקלין

ועד כפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם מי"ג סיון עם המוסגר בו, ולפלא שעד עתה לא כתבו סוף דבר בנוגע לאגדר תיל, סוף דבר בהנוגע לחשמל והתאורה בכפר החדש וגם הישן, סוף דבר בהנוגע לעיכוב הרכבת איזה פעמים ביום עלי"ד הכפר, התקדמות בנין הבניינים הפרטיים, התקדמות בהנוגע לבנין בית-הטבילה, האם כבר החליטו סו"ס והתחילו בבנין בית-הכנסת, ועוד ועוד ובפרט בהעניינים שצריך לנצל שעת הכושר דהתרגשות והקירוב דאנשי משרדים השונים, שמוכן שכל יום שהולך מתקדד הנ"ל, וד"ל. ובטח יודיעוני ג"כ אם ועד הירחני עדיין קיי"ם ופעולותיו. והרי בנין בית-הטבילה ולהבדיל בית-הכנסת, לכאורה, גם הוא צריך להתעניין בזה, ועאכ"כ בענייני החינוך וכו'. וכן בענין הבא לקמן, והוא:

שלתמיהתי וגם לצערי הגיעתני שמועה מזורה, והיא - אשר מפלגה אחת עורכת התעמלות בשטח כפר חב"ד, אף שאין מפרטים אם בחדש או בישן, וההתעמלות היא בתערובות דנעזים ונערות לבושים כו', ועוד ועוד. ואם יש אמת בשמועה זו, מובן עד כמה מבהיל הדבר. ובפרט שהבא בתלונה כותב - שנעשה זה בסמיכות למוסד חינוך, בני כפר חב"ד, ועוד ועוד. והאומנם גם לדידהו צריך אריכות הביאור בהנוגע לתופעה הנ"ל. וביתר התמי גדולה, לאחר שהשמאלים נסוגו אחר מעין וכגון דא בירושלים עיה"ק ת"ו - עאכ"כ המפלגה שכותבים אודותה ולאחר הרעש שנעשה בשעתו בירושת"ו. ויה"ר שסוכ"ס יתחילו לבשר טוב, ואין טוב אלא תורה ומצוות' וכמו שהוא למטה מעשרה טפחים ובהיי היום יומיים.

ברכה

"אני מכיר אישית את רבי ששונקין מזה שנים רבות..."

המכתב שלפנינו מופיע כאן בתגום מאנגלית. המכתב מיועד לפרופ' זלץ שטיפל בהרה"ח ר' נחום שמיר' ע"ה ששונקין, והרבי מודה לו על היחס האישי - בנוסף לטיפול הרפואי עצמו. כמו"כ הרבי כותב אודות הרב ששונקין מילים נדידות, ולסיים - מילות מספר אודות חג'הפסח והקשר לרפואה

ב"ה. 13 בניסן 5725
ברוקלין, ניו-יורק

ברכות ואיחולים:
אני מאוד שמחת לשמוע מרבי נחום שמריה ששונקין על ההתעניינות האישית והנדיבה שהקדישת לו כחולה שלך.

פירופ' נתן זלץ
ירושלים

חכמינו אומרים ש"שכר מצוה מצוי במצוה עצמה". אם נכון הדבר בקשר לכל מעשה טוב, על אחת כמה וכמה כשמדובר בבריאות. עליך, מיותר מצדי להודות לך על המצוה הגדולה הזו, אולם, ברצוני שתדע מה גדול העונג שנגרם לי לשמוע זאת, ביחוד שיחסו האישי של הרופא אל החולה שלו הנו חשוב ביותר לרפואה. יש להצטרף שבזמננו ובתקופתנו החומרית הזו מזלזלים ליחס זה. אני מקוה שתלמידך והחולכים בעקבותיך לא בלבד ילמדו ממך את אמנות הרפואה אלא גם יתחרו בחיקוי מיוחדך והאטיקה שלך.

אני מכיר אישית את רבי ששונקין מזה שנים רבות ואני יודע על גישתו החמה והאישית כלפי אחיו וחביריו היהודים. וכבר אמר החכם באדם באומרו "שכרו של האדם בפעלו". בעת שכולנו מתפללים ליום בו נראה בתקומת עולם תחת שלטון שמים, אנו מוכרחים, בנתיים, להשלים עם העובדה שישנו מחלות, מחלות פיזיות כסימנים למחלות הנפש והרוח, הדורשות שרופאים ומנתחים יביאו את ההקלה והרפואה. שהשם יתברך יברך, עליך, שתצליח בטיפול בחוליך, וגם בהשפעתך על תלמידך ועוזריך הן בשטח היחסים וההרגשות, כפי שהזכרתי לעיל, והן בשטח הרפואה.

אנו עומדים עתה לחוג את חג הפסח, זמן שחרורינו. ובקשר לכך, מענין לציין שחכמינו קראו למצה 'מזון בריאות'. דבר זה מוסבר בלימודי החסידות שבקיום מצוות המצה ישנה השפעת ריפוי הנפש היהודית, ונפש בריאה תורמת לבריאות הגוף. בברכות חמות לפסח כשר ומלא השראה.

ובאיחולים
מ. שניאורסאהן

זמנים

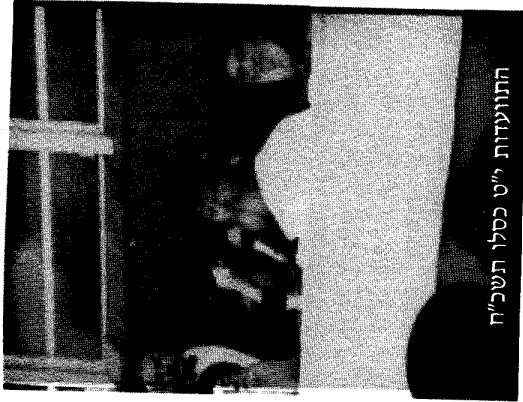

מקרב לי כי ברבים היו עמדי".
 השיחות היו בענין המאסר של כ"ק אהר"ז, שהסביבה להן היתה מצות הצדקה (כיון שההלשנה היתה ששלח כספים לאה"ק), ועל עבודת התפילה שלו, וכן על לימוד התורה, ועל ג' דברים אלו היה הוספה כשיצא ממאסרו.

והוספה זו נתבעת מכאן"א מאתנו, מכיון שיש לנו את הכוחות לכך מימי אדמו"ר הזקן, על דרך גנוס על גבי ענק. אד"ש ביאר שיטת אהר"ז "כי ברבים היו עמדי", שהשיטה היתה לעשות הרבה בעלי תשובה, ולכן נסע (בשליחות הרב המגיד) במשך 5 שנים כדי לעשות בעלי תשובה, וזהו הכוונה "כי ברבים היו עמדי" (=מאכן רבים מיט עם).

עשה סיום על מס' מכות.
 ביאור בשער היחוד והאמונה.

זמן אמירת המאמר לקח כשעה ו- 25 ד'.
 חלוקת הש"ס. אח"כ אמר שמי שעדיין לא לקח ע"ע לימוד גמרא, שיקחו וילמדו במשך השנה.

התנועות י"ט כסלו תשכ"ח

חג הגאולה יו"ט כסלו
 נסע על האוהל הק'.
 אמר קדיש בכל התפילות.
 נוסח המבדק ששלח כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"י"ט כסלו: "לשנה טובה בלימוד החסידות ודרב"י תכתבו ותחתמו".
 התנועות.
 אמר מאמר ד"ה "פדה בשלום נפשי"

שהם טענו שאמרו לכ"ק אד"ש דברים שאינם נכונים, ואמר שלא ראש ישיבה א' אמר את זה אלא שנים, ואמר כ"ק: "דברים שאמרת ליפנים שהיה ר"י א', טעות הם ביד, אלא שני ראשי ישיבה". ודיבר באריכות על טענותיהם, ופרך להם את כל שאלותיהם.

על טענה אחת אמר, שאין זו טענה, כי"א בירור בהלכה. הטענה היא, מדוע אמר שמי שדיבר על יחזק אבינו צריך לסוע למערת המכפלה ולבקש מחילה מיצחק אבינו? - וביאר זה. ואמר בסוף, שאם יהיו שאלות בענין זה, שישאלו במשך השבוע כדי שיוכל לענות בשבת הבע"ל.

ביום א' שוב הגיעה אזהרה מהרבי ע"י חדקוב שאם א' יהסס לעשות משהו בענין הנ"ל (אגו"י), זאל ער וויסן מיט וואס ער שפילט! (=שידע עם מה הוא משחק).

ט"ו כסלו

עשה אד"ש מבית.
 ניגנו את ניגוני הרבנים, ואח"כ את ניגון אהר"ז ניגנו ג' פעמים.
 כאשר ערך את בסוף ההתנועות, המגבית (בעמידה), אמר כ"ק אד"ש כשהמיקרופון בידו הק': "כאמור כמה פעמים איז דער שמש מכרז אז מ'זאל ניט

ביום א' שוב הגיע אזהרה מדרב"י: וואס ער שפילט... יומנים מכסלו תשכ"ח-תשכ"ט

יומן כסלו תשכ"ח

וכמו"כ מסר שהרבי אמר: "מיר אנגיזקמען א ידיעה אז די בחורים נעמען ווייטער משקה".

יום ה' כ"ז חשוון תשכ"ח
 נסע על האוהל הק'.

יום ג' יו"ד כסלו

אמר קדיש בכל התפילות.

שי"פ תולדות ומבה"ח כסלו
 התנועות.

שי"פ וישלח, יו"ד כסלו

התנועות. עם תחילת ההתנועות, אמר מאמר בניגון שיחה ד"ה קטונתי מכל החסדים ומכל האמת, המדבר בענין "חסד" ו"גדולה", שקראו מקובלים הראשונים והאחרונים, ועיקר חסד באצי, וזה שישנו גדולה באצילות הוא מצד חסד דאזיל עם כוליה יומי. משא"כ גדולה זה למעלה מאצילות, וישנו שם גם חסד, שזהו מש"כ אית חסד ואית חסד, שזהו"ע חסד דלבר (אצי), וחסד דלגאו (שלמעלה מאצי).

מאמר בניגון שיחה ד"ה ויתן לך האלוקים וגו'.
 דיבר אח"כ בחריפות גדולה נגד האסיפה של אגודת ישראל שדיברו שם ביולזל על ליובאוויטש ועל יחזק אבינו, ויצא כנגדם בחריפות הכי גדולה שיכול להיות, ועל השומעים שלא מיהו נגד זה.
 רש"י כ"ז, א"ב. רש"י הב' לא סיים מפני קוצר הזמן, ואמר שייסיים בהתנועות הבע"ל.

יום ב' כ"ו כסלו

בשיחה שלאחרי זה ביאר (בהמשך להמאמר) החילוק בין חסד שלמעלה לחסד שלמטה.
 דיבר שוב, בהמשך להענין אודות דובר לפני שבעיניים, בענין אגודת ישראל

היום נמסר מחדקוב בשם הרבי, שלא להתקשר לאף אחד מהמתנגדים, ולא לעשות בענין זה שום דבר, לא בחורים ולא יונגע לייט אינם צריכים להתעסק בזה. (התקשרו לכמה מהם בלילה האחרון).

שענינה להוציא מהלע"ז. ועד"ז מצות נר חנוכה בירור אחר, ועד"ז מצות נר חנוכה

אמר שיחה (בהמשך להמאמר) שענינה להוציא מהלע"ז. ועד"ז מצות נר חנוכה בירור אחר, ועד"ז מצות נר חנוכה

באור פסוק י' בשער היחוד והאמונה, בהמשך

באור פסוק י' בשער היחוד והאמונה, בהמשך

באור פסוק י' בשער היחוד והאמונה, בהמשך

באור פסוק י' בשער היחוד והאמונה, בהמשך

באור פסוק י' בשער היחוד והאמונה, בהמשך

באור פסוק י' בשער היחוד והאמונה, בהמשך

באור פסוק י' בשער היחוד והאמונה, בהמשך

שי"פ מקץ, שבת חנוכה,

מבחי"ח טבת

בערב שבת יצא ה'צעטל' בנוגע למבצע תפילין בימי חג החנוכה, ולפרסמו בכל העולם.

התפלל מנחה בשעה 3:15 ונסע הביתה ב- 4:05.

בשבת התנועדות.

בתחילת התנועדות אמר מאמר ביגון שיחה ד"ה "עמדת להם בעת צרתם רבת את ריבם זנת את דינם נקמת את נקמתם" המדבר בענין מלחמת הקדושה נגד הלע"ז. ומבאר זה ע"י משל, שעושים עבור המלך בשר דם דירה נקיה, ועבור מלך גדול ונורא נקיה בתכלית, שבהתמשל הפרש בין נקיה' לנקיה בתכלית, שנקיה בתכלית הוא ענין המיאוס בדע ולא רק שלא יהיה ענין הרע בפועל אלא שלא לתת אפשרות על מציאות הרע, והו"ע המיאוס ברע. והענין של דירה נקיה' הוא רק שלא יהיה הרע בפועל, והוא הפרש בין צדיקים ובינונים המבואר בתניא, והוא הפרש בין אצי' - שהו"ע לא יורד רע שאין אפשרות למציאות הרע - ובי"ע. ומצד ענין הניקיה, יכול היה להיות בזמן בית שני - אפי' בזמן הבית - מציאות של גלות, שישראל אינם בעל הבית על עצמם. וע"ז צריך את הענין של עמדת להם בעת צרתם.

זהו ענין נר חנוכה משמאל, שכל המצוות הם בימין דווקא משא"כ המצוות שבשמאל הם בדרך דחי', מלבד מצוות נר חנוכה שענינה ע"ד תורה שמתעסקת בין באלו כשרות ובין באלו טריפות, באופן

לאחמ"כ דיבר אודות ענין הבחירה

בנש"י, כמו בר"ה, שאז נוהגים להזכיר את הענין של "בחד לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה" את הענין שהקב"ה בחר בנשמות ישראל, עד"ז נוהגים היו רבותינו נשיאנו להזכיר ענין זה גם בי"ט כסלו שאז הוא ר"ה לחסידות.

ביאור בשער היחוד והאמונה, בהמשך

כמו"כ המשיך בהסיום דמס' מכות, שהתחיל לסיים בי"ט כסלו.

דיבר ע"כ שבפנים הראשונה שהדפיסו את ספר התניא בשנת תקנ"ז היה זה בכ' כסלו, וכמו"כ עכשיו הדפיסו את התניא לדגל י"ט כסלו בשפה האיטלקית, ועוד מעט הוא גם יודפס בשפה הצרפתית.

ועוד ענין שהיו עליו כמה וכמה מניעות ועיכובים וכו"כ העלמות והסתרים, וכבר ירדו כל ההעלמות וההסתרים וחדפס כבר "ספר הערכים - חב"ד", ערכי חב"ד, כדי שיוכלו למצוא כל ענין עפ"י סדר הא"ב, "און סי שוין מיט א טאוועל" (=זוהו כבר גם עם כריכה).

דיבר גם כן בענין "מעשה הידוע" (בזמן האחרון אודות אסיפת אגודת ישראל, ראה לעיל) בענין טענותיהם, וסתר להם את כל טענותיהם, וצחק מהם. וסיים: "והלואי יסתיים רוגזו של יוסף".

נתן בקבוק משקה לחר"ד יואל כהן, כדי לחלק.

גמר ההתנועדות כ"ט ד' אחר השקיעה, ולא מיהר כלל, והסביר באריכות הקישויות שיש ברש"י בפ' מקץ, אח"כ התפלל מנחה והלך מיד הביתה, יצא מ"ט 770 כ"ט ד' אחרי השעה 5 וחוד ברבע לשש, והיו כבר לאחר מערב.

פארגעסן מאכן בדכה אחרונה" (=השמש מכזיז: לא לשכוח לבדך בדכה אחרונה).

בין השיחות אמר שהיות שהערב בנוסף להיותו י"ט כסלו, זהו ג"כ ליל שישי', ובהישיבות נוהגים לישב בחברותות, אזי הלילה יאריכו בזה יותר מהרגיל, היות וזהו ג"כ י"ט כסלו.

כמו"כ קישר המעשה דר' יונה בעל כנפיים עם חנוכה, מהגמ' "פעם אחת גזרה מלכות הרשעה" (יון). ותבע מכת שבמשך ימי החנוכה יפעלו בענין הנחת תפילין, וכמו"כ בימי ההנהגה לחנוכה, ושבימים אלו "יתווספו עשרות, מאות ואלפים ורבות מניחי תפילין".

שי"פ וישב, כ"א כסלו

התנועדות. דיבר אודות הקשר שבין י"ט כסלו וחנוכה, ששניים קשורים בהארת העולם. שענין נרות חנוכה הוא להאיר את העולם - עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל - חיות העולם ע"י הקרובות שהיו מקריבים בבית המקדש, וענין המנורה היא להאיר את העולם. ואותו דבר זה גם בנוגע לתורת החסידות, שענינה לגלות ולהאיר את הדבר הוי' שמהוה בכל רגע, ושיש בעל הבחית לבידה זו. וכמו"כ בתורה, להרגיש את נותן התורה שבהתורה, ושחשכל שבתורה לא יעלים על זה.

והו"ע נרות חנוכה, שמצוותן להדליק על פתח ביתו מבחין ומשתשקע החמה, כדי להאיר את העולם בנר מצוה ותורה אור.

מאמר ביגון שיחה ד"ה "והיה בית יעקב לאש ובית יוסף ללהבה" (המשך להמאמרים דש"פ וישלח וי"ט כסלו), מדבר בענין חסד דאברהם וחסד דישמעאל. חסד דאברהם, ענינו ביטול וחסד דישמעאל, הוא בהגבהה והתנשאות מצד שורשו בעולם התורה.

לברכו לרגל יובל הארבעים לחתונת, וברכס בענין כל המבדך מתבדך בברכותו של הקב"ה שהיא מרובה על העיקר. דיבר בענין מ"ם פתוח וסתום וקשור עם משיח, אריין טאנצען אין י"ט כסלו (=להיכנס ליי"ט כסלו תוך כדי ריקוד).

ט"ו כסלו

נסע על האוהל הק'.

שי"ק פי וישלח

התועודות, עשה קידוש, דיבר בנוגע להמבדך יהודי צדיק לענות, שזו עפ"י תורה, וא"כ ממשיך למעלה משורש ומקור הברכות, היות זהו עפ"י ציווי התורה, ע"ד ברכת כוהנים.

דיבר אודות החילוק בין תפילה וברכה, שברכה ממשך משורש ומקור הברכות משא"כ בתפילה הוא פועל דבר חדש שלא היה קודם לכן, "יהי רצון" - חדש, וברכתו של הקדוש ברוך הוא יש בה ב' המעלות (דתפילה וברכה), ובידך את כל המברכים.

ותבע מכל אלו שלקחו על עצמם בענין לימוד התורה שיקשרו זה לענין הצדקה ואלה שלקחו על עצמם בענין צדקה שיקחו על עצמם ג"כ בענייני תורה (נתנו כ"א סכום 40, ולימוד אגרת התשובה בע"פ), ושהלימוד יהיה בענין של נגלה וחסידות ביחד, אגה"ת כולל נגלה וחסידות, ובעיקרו חסידות, ו"יישר כח על זה".

אמר מאמר בניגון שיחה ד"ה מרגלא בפומיה דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים.

העניינים בזה.

אמר מאמר ד"ה אתה אחד ושמוך אחד (מאדמו"ר נ"ע ואדמו"ר האמצעי) מדבר בהבדל בין "אור" ו"שם", שם - היות סי נעמט דעם עצם קומט דאס בהעלם (=שם) - מכיון שהוא מניע מהעצם אזי הוא בא בהעלם, אור - ענינה דביקות. הלך לו הקב"ה מהלך ת"ק שנה כדי לקנות לו שם.

רש"י כ"ט ל"ד.

ביאור אגה"ת בפ"ד.

אדמו"ר האמצעי תבע אז יונגע לייט וואס טרעפן זיך זאל מען ריידן וועגן יחודא עילאה ובאופן של הבנה והשגה (=שכששני אברכים נפגשים ברחוב שידברו בנוגע ליחודא עילאה), וכמ"ש הרמב"ם ולא שבט לוי לבד אלא כל וכו' וכו'. והענין הזה איז אופ טאן אין ועל דעם ענין פון יח"ע אין ענייני העולם זאל זיך הערן אין עוד (=ועי"ז יפעול בעולם עצמו את הענין של יח"ע בענייני העולם).

גמרא להתוועד מאוחר, כרבע שעה לאחר השקיעה) נתן המזונות והמשקה להתוועד ביו"ד כסלו.

כ"א שהגיש משקה בשבת זו הכניס מהבקיבוק שהביאו מחדו אד"ש לבקבוקו. אמר קדיש בהתפילות דיו"ד כסלו.

נסע על האוהל הק' ביו"ד כסלו.

יו"ד כסלו - יובל הארבעים לנישואין

כ"יק אדמו"ר והרבנית שלטי"א

נסע לאוהל הק', כשחזר מהאוהל (לאחר מעריב) נכנסו אליו זקני אנ"ש

יומן כסלו תשכ"ט

שי"פ ויצא ט"ו כסלו יארצייט

אדמו"ר האמצעי

התועודות. עשה קידוש.

בשיחה הב' דיבר בענין ההתפשטות המעמדות (חיזוק היהודים היושבים באה"ק) שתבע אדמו"ר האמצעי מאדמו"ר הזקן, הגם שהיה אחרי המלחמה הנוראה של נאפוליון, וזהו התפשטות דבינה (אדמו"ר האמצעי) על ענין החכמה (אדמו"ר הזקן), ואח"כ היה את הענין של "נהרא מכפי' מיבדך" (שהנהר בעצמו מתפשט ומתרחב), שאדהאמצ"ע עשה קנין חלק בארץ הקודש בחברון. וביאר ענין בעבודת התפילה כמובא במכתבו משנת תקפ"ג (נדפס במאה שערים) דתפילה ענינה התחברות דג' עניינים דאברהם, יצחק ויעקב שכולם תיקנו שחרית מנחה וערבית שהם עניינים אהבה, יראה ורחמים ובכל תפילה יש מכל ג' אלו פסקי אהבה, ויראה והתעוררות רחמים, וזהו"ע חברון (מלשון חיבור), מתחילה קרית ארבע, היא חברון, חיבור עניינים אלו עד שבה בגשמיות קנין חלק בארץ ישראל.

דיבר בענין ארץ ישראל, ושלל הענין דאלתחלתא דגאולה ח"ו, והיות שחושבים שזה גאולה האפט מען קלעפ (=חוטפים מכות).

און צודן איז גיווען שכינתא בגלותא וגלות ישראל צוליב אזא ענין ח"ו וח"י (=והאם בשביל כזו גאולה, היה את הענין של שכינתא בגלותא וגלות ישראל?! ח"ו וח"י), והיה אריכות

שבת מבה"ח כסלו פי חיי שרה

תשכ"ט

התועודות. אד"ש עשה קידוש. אמר מאמר ד"ה ואברהם זקן בא בימים. במאמר מדבר בעניין דיפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז, ועי"ז פועל עילוי בהתשמה עוד יותר מכמו שהיתה מקודם. ופועל ענין ההילוך בארצות החיים שהולך על ב' בחי' גו'עדו, ג'ע העליון וג'ע התחתון.

בשיחה תבע ללמוד קונטרס התפילה. וז"ל "וואס מצד סיבות שונות ומשונות וואס איך וויס ניט, לערנט מען ניט קונטרס התפילה".

וכמו"כ תבע ללמוד שו"ע אדמו"ר הזקן, "הלואי וואלט מען דאס אויך אנגהויבן לערנען".

בין הדברים אמר: "וואס דערפאר האבן זיך רבותינו נשיאנו פארלייגט אז מ'זאל לערנען נגלה און חסידות מיט א גיוואלדיקן גישמאק, וואס דער גישמאק זאל זיין מיט א גיוועלד" (=דבר שבשבילו מסרו רבותינו נשיאנו את עצמם כדי שילמדו נגלה וחסידות מתוך תענוג מופלא ושהתענוג יהיה "מופלא").

ביאר רש"י כ"ז ט'.

אגה"ת ביאור בפ"ג.

ער"ח כסלו

נסע על האוהל הק'.

היונים, שהדליקו נרות בחצרות קדש וכו' עד להודות ולהלל לשמך הגדול.

ביאר רש"י מ"ב ד'. פן יקראנו אסון.

אגה"ת, ביאור עפ"י חסידות מדוע ג' חילוקי כפרה ולא ד'.

במוצאי ש"ק ניגנו 'הנרות הללו' בשעת הדלקת נרות חנוכה, וכמו"כ ביום ראשון נר ח' - זאת חנוכה.

ש"פ ויגש

התועודות.

ההתועודות היה מסיבת הפגישה שביקשוהו להתועוד (בתחילת שנה לועזית נהוג אצלם לערוך חופשה, ובזמנו נוהגים היו לנצל חופשה זו כדי להביא כמה שיותר יהודים - סטודנטים לליובאוויטש, ופעמים היה יוצא שהרבי היה מתועד בנכחותם, ובתשכ"ט ג"כ היה כך והם עשו סוף שבוע ב'770 וביקשו מל"ק אדמו"ר להתועד. המו"ל).
 זיבר בנוגע לתורת הבעש"ט שמכל דבר ישנה 'הוראה', שזאת לומדים מהפטרות השבוע ששאלוהו 'מה אלה לך'.

מאמר בניגון שיחה ד"ה ויגש אליו יהודא, מדבר בענין סמיכת גאולה לתפילה, הגשת יהודא - תפילה, ליוסף - גאולה, וא"כ היה צריך להיפך (דהרי צ"ל הגשת גאולה לתפילה, כנ"ל) אלא שהגשת יהודא היא לאחד האותנל"ע של יוסף.

רש"י מ"ד, כ"ב. ועזב את אביו ומת.

אגה"ת.

חנוכה, ולא הפסוקים של ר"ח ומחר חודש, ובהתועודות אח"כ אמר שלא ראה את הלוח של כלל חב"ד, ששם מובא שאומרים פסוק ראשון ואחרון מהפטרות דר"ח ומחר חודש. ובטח זה מנהג קדום בירושלים שאומרים הפסוקים הנ"ל, וע"כ יש להתנהג כך עד שימצא מקור שאומר הפוך (שלא צריך לומר הפסוקים הנ"ל). אמר שר"ת בענין זה כמובא בראשונים ובאחרונים.

אח"כ זיבר בחריפות אודות כך שלא העירו לו על זה, ואין חולקים כבוד במקום שנוגע להלכה.
 זיבר בנוגע לנרות חנוכה שעניינם להאיר על פתח ביתו מבחוץ, ומשתשקע החמה, לרשות הרבים וטורי דפרודא, ושנרות חנוכה מאירים הושך העולם עד סוף העולם.

מאמר בניגון שיחה ד"ה ועל הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות וכו' שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. מדבר בענין מלחמת היונים עם ישראל, שעניינם היה להשליחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, וענין 'כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל', שהם רצו שינקת ישראל יהיה מענין קרן השור דלמעלה, וניצוח המלחמה היה ענין המסירות נפש, שזה קשור עם ה"עצם" שלמעלה משינויים, שזוה"ע קרן בפנימיותו שלמעלה מהשכל שהו"ע המס"נ וואס מנעמט דער עצם. וזוה"ע דוד שנמשך בקרן נמשכה מלכותו, שקשור בתעצם שלמעלה משינויים, וע"כ נמשכה מלכותו. וע"י העבודה דמס"נ ניצחו את

זה למאמר ד"ה אמר רבי אושעיה צדקה פרזונו בישראל, צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפזרן בין האומות, המשך למאמר ד"ט כסלו,

מדבר בענין שע"י הפיזור שבישראל נעשה ענין בירור הניצוצות דתוהו, וע"ז מניעים לענין פרוצת תשב ירושלים.

רש"י ל"ז, ל"ה, וכל בנותיו. וימאן להתנתח.
 אגה"ת פ"א.

התחיל לנגן ועמד על רגליו ורקד בשמחה גדולה. (ניגון שמחה שלו)
 אמר שדבר נכון הוא, שלכל שמחה שאדם משתתף בה, כמו בר מצוה וחתונה, מן הראוי שיתן עבור בעל השמחה לצדקה וילמד לזכותו ענין בתורה, 'זהלואי שתתפשט תקנה זו בכל תפוצות ישראל', וזה שייך לא רק לאנשים אלא גם לנשים, שהם ג"כ שייכים ללימוד התורה במל"ת ובמ"ע שהזמן גרמא.

יום חמישי כ"ח כסלו נר ה'

חנוכה

נסע על האוהל הק'.
 התפלל מנחה והדליקו נרות חנוכה בביתו, שרו הנרות הללו לאחר שכ"ק אד"ש רמז לנגן. התפלל מעריב והלך לביתו.

ש"פ מקץ - ראש חודש - שבת

חנוכה

למפסיר אמר רק ההפטרות של שבת

ביאר רש"י ל"ז ז', ולא יכלה ארץ מגוריהם.

ביאור באורת התשובה פ"ב בענין מ' צומות.

חג הגאולה י"ט כסלו

אמר קדיש בכל התפילות.
 התועודות בליל כ' כסלו, מאמר ד"ה אמר רבי אושעיה צדקה פרזונו בישראל, מדבר בענין פרזון ופיזור.

אחר המאמר אמר שיחה בענין פרוצת תשב ירושלים ואחז ידיו על השולחן על תחתית המיקרופון.

אח"כ ניגנו איזה ניגון שמח, ציוה לקשר הניגון עם המילים "פרוצת תשב ירושלים".

בהקשר עם סיום מס' יומא שעושה כל שנה ב"ט כסלו, זיבר בנוגע לאורת התשובה וענין כללי בתשובה, שתשובה, כפי שלומד אדמו"ר הזקן, עיקרה הקבלה על העתיד.

ש"פ וישב

התועודות, עשה קידוש, זיבר בהמשך ל"ט כסלו אודות תשובה, שעיקרה קבלה על העתיד, ובהפרש בין תורה תפילה ותשובה, ובצד השוה שבג' הדברים, שבכולם יש את הענין של "מ' יום", מ' יום שהיה משה בהר סיני, ג"פ מ', ובמ' אחרונים היה תורה תפילה ותשובה, והמעלה שיש בכל אחד על השני.

מאמר בניגון שיחה ד"ה פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, קישר

מעשה ב"מה נשתנה" ובמצה

אצל הרבי הקודם בסעודות ליל-סדר ה' שואל את ה"מה נשתנה" הילד יוסף זלמנוב, בתשי"א בליל א' של פסח הוא נכנס לרבי והרבי אמר לו שהיות שהיום בלילה לא יתנו לו לשאול "מה נשתנה" כהרגלו מטעמים מובנים, ממילא שישאל כעת את כל הנוסח של "מה נשתנה" וכן הווה שעמד בפני הרבי ואמר את כל הנוסח, לאחר מכן הרבי הוציא מצה והושיט לו, והילד אמר לרבי שאביו קיבל כבר? והרבי ענה לו שהוא לא יוצא ידי חובה במצות שאביו קיבל...

סגולה לכאבי שניים

הרה"ח הרה"ת וכו' ר' פנחס אלטהויז ע"ה נכנס לרבי בשנת תשי"ז ואמר לרבי שהרבי בלויבאוויטש הי' משתמש בסגולה נגד כאבי-שניים בקידוש לבנה⁴. הרבי ניגש ושאל ע"כ את הרבי הקודם (בכלל באותה תקופה הרבי נהג לשאול את חותנו הרבה), והרבי הקודם השיב שאכן כך הי' המנהג, והוסיף שזכור לו שפעם כאבו לו השניים ואביו - הרבי ני"ע - אמר לו להזכיר בקידוש לבנה.

4. ראה ספר 'חיל נחום - במה לפירוסם כתיב כ"ק אדמו"ר מליבאוויטש' (בעריכת הרב מרדכי מנשה שי' לאופר) ח"ב עמ' ר"ז - ט.
5. בת כוח רבה"ק באה"ק ת"ז. נפ' ט' אייר תשי"ג בתי"אביב, מנ"כ בענין צפת.
6. לא ברור על מי הכוונה, האם על הרבי הקודם, או שמא על הרבי ני"ע.
7. כך ג"כ מנהגו של הרבי (ממ"כ עיון קובץ 'מנהגי מלך' עמ' 46).
8. בשם הרב חיים יהודא שי' קיניסקי.
- 8*. ראה אודותו גליין 'פריחת' מס' 714.

"פתח לנו שער..."

י' תשרי תשי"ז חל בשבת (כאותה קביעות של השנה העברה) והרבי נסע להציון ביום שישי. הרבי יצא מהציון כשעה לפני כניסת השבת ונכנס לרכב. גילה ששער המקום סגור, וכשפנה להשער השני גילה שג"כ הוא סגור. הרב קיניסקי יצא מהרכב וניסה להרים את השער בכוח והנה הוא מבחין שהרבי יוצא ג"כ מהרכב ומתחיל לעזור לו בפתיחת השער... וכך הם יצאו, כשיצאו לדרך הי' על הכביש תנועה כבידה של כלידרכ והנסיעה התנהלה באיטיות רבה ובפועל הגיעו לקראון-הייטס כמה דקות לאחר זמן החלקת הגרות⁸.

"כבדו וחשדו"

חסיד א' נכח פעם בחדר המזכירות והמזכיר א. קוויניט^{8*} פנה אליו בבקשה שיציע לו אחד שיכול ללכת לביתו של הרבי, היות שהגיע לשם מכתב-אקספרס עבור הרבי (שבאותה שעה הי' ב"770), החסיד 'הציע' את עצמו וכשקיבל את אישורו של המזכיר פנה והלך לביתו של הרבי. כשהגיע, פתחה לו הרבנית ע"ה והושיטה לו את המכתב, לפתע הביטה

תיכף ומיד התקבל מברק מהרבי שנישא את המילים: "בני דרדרי בני קרן רבי..."

מה אמר הרבי על עיסוקי הרבים של ר' ישראל ג'ייקובסאהן? ■ על הקרובה שביקרה פעמיים ועל תקינות טעות ב'ביטאון חב"ד"... ■ שתי הוראות שהורה הרבי לשליח שהביא אסירים להתוועדות ושתי אפשרויות שהציב הרבי לר' זושא ווילמובסקי... ■ מתי אין צורך ללבוש מעיל ביום גשום ומתי אין צורך לחשוש מנגיבת מעילים... ■ על ניגון שעבר 'בירור' בשמחת-תורה ב"770, ומדוע אמר הרבי לעוזרת בבית אמו שאין צורך במטריה... ■ פרסום ראשון של רשימות דברים שנאמרו בהתוועדות ובי'חידויות' משולבים בשביני סיפורים ופתגמים שלא ראו את אור הדפוס - שיש בהם ענין לרבים

משיח יתבע אתכם...

בחול-המועד סוכות תשי"ז התקיימה התוועדות "שמחת בית-השואבה"¹, בבית-דרבקה² וישאל אודותכם, ויענו לו "הוא נמצא ושאל אודותכם, ויענו לו "הוא נמצא באתרוגים" הוא ילך לשם ושוב ישאל אודותכם, ויענו לו "הוא נמצא בחבא"³. קדישא³.

1. התוועדות זו התקיימה עקב בקשתם של הרה"ח ר' מרדכי ע"ה שוסטערמאן, והרה"ח ר' יהודה לייב שי' גראנער - יב"לחט"א - היות שהפסידו התוועדות עקב הוראה של הרבי אליהם לעסוק בהדפסה של קונטרס מסוים ובקשו מהרבי "למה נגרע" וכשהרבי שאל מה רצונם בקשו שהרבי יתוועד שוב, והרבי הסכים.
2. ראה אודותו בספר זכרונותי - 'זכרון לבני ישראל' (לוסט ונערך ע"י הרה"ח ר' שלום זובנר שי' לוינ, שבט תשנ"ז, ניר-יורק).
3. אודות התוועדות זו ראה בקונטרס "זורת ימי בראשית" (שילל לאחריה בני-יורק) מהור "פניו בראשית" וכן בספר 'למען ידעו - בנים יולדו' להרב מרדכי שוסטערמאן ע"ה (גמ' 97).

ישראל): משיח יבוא ויתבע אתכם, הוא יבוא לשיבה וישאל "איפה הרב ג'ייקובסאהן?" ויענו לו "הוא נמצא בבית-דרבקה?" הוא יבוא לבית-דרבקה וישאל אודותכם, ויענו לו "הוא נמצא באתרוגים" הוא ילך לשם ושוב ישאל אודותכם, ויענו לו "הוא נמצא בחבא"³.

בו במבט חודר ופנתה אליו בבקשה שיחזיר לה את המכתב, כשהחסידי החזיר לה אותו היא לקחה את המכתב והביקה אותו (ע"ו רוק) מחדש וחזירה לו את המכתב על-ימנת שיעביד אותו...⁹

אל דאגה...

בא השנים, בערב יום כיפור ביקרו אצל הרבנית חנה ע"ה הרב ר' גרשון ח'פ"ו חזונו (היא היתה קדובה של הרבנית). כנראה שהיא דיברה עם הרבנית יותר מדי והרבנית היתה כבר יגיעה וכו'. לאחרי שיצאו, הרבי נכנס ואמו הרבנית אמרה לו ש'הקדובה ביקרה כאן... ענה הרבי בחיך לאמו - "אל דאגה, גם אצלי היא כבר היתה..."¹⁰

תיקון טעות

נכתב פעם - משום-מה - ביביטאון בעיר יקטרינוסלב¹², תיקף ומיד התקבל מברק מהרבי שנשא את המילים - "נולדת בניקוליב¹³..."

9. סיפור זה שמענו מפי הר"ח ר' מאיר ש"י מ' מקראון הייס, שהוא ה"ה זה שהעביר את המכתב כ"ל.
10. נולד בשנת ה'תרנ"ו, היה משיגה זמני בליובאוויטש, רב בעיר אלכסנדר, עד ת"צ ב', ועבר לאה"ק, ד"ר בחיפה, נפ' בשנות תשל"ח. מניח חדר-הזיתים.
11. בשם הר"ח ר' בנימין ש"י אלטהויז שהוא היה נוכח בשעת מעשה בביתו של הרבי.
12. עיין בספר "מקדש מלך - אוצרות רבי, ממעשיו וחרונו ועבודתו של ר' ב"ק הרב מליובאוויטש" - כרך ב' עמ' 286. (י"ל ע"י הוצאת 'אשל', ישראל תשנ"ז).
13. כפי"ו המונה היא לפה שנכתב ביבטאון חב"ו חוברת תמישית (תש"י) במאמר "כל השביעיין חביבין" - כ"ק אומ"ד שליט"א נולד ביום י"א בניסן תרס"ב בעיר יקטרינוסלב... וראה באותו ע"ש באריכה).

בארדיטשובר'ס הנהגות'

פעם היה הסדר שהבחורים בישיבה היו מקבלים מהרבי דמי-חנוכה, לפני"ז היה הרבי מקבל דו"ח מהנהלת הישיבה אודות הבחורים ואופן הנהגתם וכו'. היה בחור שעבד, על אף שלא היה כ"כ בסדר וכו' אלא שהנהלת הישיבה המליצה עליו זכויות וטובות, והרבי נתן לו לאחר-מכן התבטא הרבי בפני אחד מחברי המזכירות - "מה הם מתנהגים עימי בהבארדיטשובר'ס הנהגות..."¹⁴

חזנות שלא במקומה

כשהרבי לימד את הניגון "רחמנא"¹⁵ ביקש (לאחר שסיים לנגן) מהחזן הר"ח ר' משה ש"י טליבשסקי שיחזור על הניגון, ר' משה חזר על הניגון - כהרגלו - באופן של חזנות, פנה אליו הרבי בתמיהה - "תבירי ליבא מיט א חזנות"

ה'איניכר' של הרבי

עיתונאי נכנס ליחידות, והרבי דיבר איתו שכל יהודי צריך לשאול את עצמו

בטאון חוברת שביעית (תש"ו) - "זיקון טעויות - בבטאון חב"ד חוברת ה' בעמ' 25 נכתב בטעות שכ"ק אד"ש נולד בעיר יקטרינוסלב, האמת היא ש"ק שליט"א נולד בעיר ניקולאיב.
13. אודות שתי העייתות (יקטרינוסלב וניקולאיב) ראה בספר עירי ילדות - בעריכת הר"ח ר' יוסף יצחק ש"י קמניצקי. (י"ל בכפר חב"ד, סיון תשנ"ה).
14. בשם א' מחברי המזכירות ש"י. כמ"כ עיין ספר "הכל מנחם - במה לפירסום כתבי כ"ק הרבי מליובאוויטש" ה"ג עמ' דו'. כן יודע שבמקרים רבים מעינו אלו התבטא הרבי "צ"י הושבים שאני לא יודע..."
15. בשנת תש"כ (ראה 'עיתון-קודש - תש"כ שיחת ליל שמונת-הורה, שם מבאר הרבי שבתחילה יש לנגן נגון זה מתוך תינתות ואח"כ מתוך שמחה ע"ש באריכה).

'איניכר'¹⁵, והרבי האריך בענין זה (כמו"כ הרבי סיפר לו את הסיפור הידוע אודות אדמו"ר הזקן בבית-האסורים¹⁶), העיתונאי הרהיב עוז ושאל את הרבי מתי הרבי שואל את עצמו את השאלה של 'איניכר? - ענה לו הרבי "כשאני מסתכל על מצב החסידים שלי..."

עבודת השליחות

אחד השלוחים שני¹⁶ נכנס ליחידות ושאל את הרבי מספר שאלות שהעיקר עליו באותה התקופה: (להלן תוכן הדברים בלבד) שאלה: מדוע עבודת השליחות כל-כך קשה? על-כך השיב לו הרבי: הרי כתוב בהדיא בתנאי - "כל מעשה עולם-הזה קשים ודעים ודרשעים גוברים בניו".

שאלה: לפעמים אני משקיע כוחות רבים בנוגע לעבודת השליחות בב. (מקום השליחות - המו"ל) ואני נוחר אכזבת, ויש אי הצלחות וכו', האם זה בהשגחה פרטית או שמא אי-הצלחה פרטית שלי? תשובת הרבי: לפעמים זהו בהשגחה פרטית ופעמים זו אשמה אישית.

שאלה: הבעה"ב בב. עשו פגישה ביניהם ולא רוצים אותי, ותפצים שאעזוב את המקום? השיב לו הרבי: עם בעלי-בתים יש לעבוד בצורה מסודרת

15. בראשית ג' ט'
16. עיין ספר התולדות לרבינו הזקן פ"ז 677-675. כמ"כ ראה לקו"ש ח"א 73-75.
16*. השליח הר"ח ר' מ.ג. ש"י.
17. תניא, פרק כ"ז.
18. מפי בעל המעשה ש"י.

ויש להתייחס אליהם כהגון, ולא לעבוד אתם בצורה של אי-סדר ו'בלאגן'¹⁸.

עפ"י שולחן-ערוך

הרה"ת וכו' ר' ראובן ש"י דונין כתב פעם לדבי שכל מה שהרבי יורה לו לעשות, הוא מוכן לעשות על-מנת שיהיה לקירוב וזרזו הגאולה. לאחרי זמן יצא פתק שנשא ג' מילים: עפ"י שולחן ערוך...¹⁹

מהו הפחד?

פעם עבר הרבי ליד הכיור ב"ד 770 (בסוף הפרוודו - ליד חדרו של הרב חאדאקאו) והבחורים ששהו בזאל באותה השעה ניסו להציץ ולראות את הרבי, כשראה זאת הגבאי הר"ח התמים ר' יוחנן ע"ה גורדון²⁰, שאל את הבחורים (בדרך הצחות) "מה אתם פוחדים, שייגבו לכם את המעילים...?" כשהרבי שמע זאת, פד"ג בצחוק. (א' מהבחורים שנכחו שם סיפר שכלו לשמוע הצחק).

"מים גוברים..."

בא' הפעמים שנשלחו בחורים מטעם המל"ח, ראו שני בחורים במהלך שליחותם ספר של חסידות שמוחזק אצל

19. מפי בעל המעשה ש"י.
20. נולד כ"ג אייר ה'תרנ"ד. היה ש"ר בדאקשיץ, מתרצ"א שר"ב בארצה"ב, ובאי בביהמ"ד ליובאוויטש שבלובאוויטש ומנהל גמ"ח "שומרי שבת", נפ' כ"ט מ"א תשל"ט.
21. התממים: מ. גראנער וב' אלטהויז.

לאחר הברור

באחת השנים בשמחת-תורה, ביקש הרבי שינגנו מ'זמרת-הארץ'²⁹, אחד החסידיים³⁰ שהגיע לבית-חינו מארץ הקודש פצח בניגון של א' החצרות החסידיות, לפתע הרצינו פני הרבי ואמר: "דאכט זיך אז מ'זינגט דאס אין לעומ'ם"³¹... ואחר-מכן הוסיף: "נו, מסתמא איז דאס לאחד הברור", והורה לנגן ניגון אחר.

בי אפטריות

הרה"ח וכו' ר' זוסיא ווילומבסקי:³² ע"ה ישב פעם על מדריגות הכניסה ל-770 כשהוא עצוב (היתה אז פרשיה מסויימת) ולא שסלב שהרבי מתקרב, כשהרבי הגיע וראה אותו, פנה אליו ואמר: "או שתהי' בשמחה, או שתגש להתפלל".

הרבי הראשון

באחת ההתועודות סימן הרבי לנגן את כל ניגוני רבותינו ושיאנו - כרגיל בזמנים מיוחדים וכ"ו. כשהחלו לנגן את הניגון הראשון הורה הרבי להפסיק ואמר: "קודם-כל יש לנגן את הניגון של הרבי הראשון הוא משה רבינו" (הניגון הוא) "יחי' בישרון מלך"³³...³²

30. הרה"ח ר' א.ל. ש"י.
31. ראה אודותיו בספר 'הפוסט' - בעריכת הרה"ח ר' אורי ש"י ב'שחת'. (י"ל ע"י רשת אהלי-יוסף-יצחק ליובאוויטש בא"ק).
31*. דברים לג. ה.
32. בשם הרה"ח ר' יואל ש"י כהן.

וכאשר ראיתי את הצורה והזריזות בה הרבי קפץ מעל השער לעברו השני, אמרתי לעצמי - זה הרבי שלי... ומאז הדרך בה אני מבטא את מה שראיתי לחסיד' - זהו ע"י הדחפויות...²⁷

יחס לרבי

ה' בחור מסויים שבמשך התועודות שלימה הושיט את כוסו על-מנת שהרבי יענה לו 'לחיים', אולם הרבי ענה רק לקהל מסביבו ולעבר הבחור עצמו לא הבט הרבי כלל, וכך הווה כמה וכמה פעמים, הבחור ה' מאוד נבד, ואביו הכניס פתק לרבי על הענין. כעבור זמן התקבל תשובה שתוכנה היה: "בימים האחרונים אירע שנכנסתי לביהמ"ד להתפלל וראיתי שאותו הבחור ממשיך לעמוד במקומו ולא 'מתייחס'..."

בליובאוויטש אין קרם...

באחת השנים בחלוקת 'לעקאח'²⁸, עברה ילדה קטנה וכשקיבלה את ה'לעקאח' מידי הרבי היא פנתה בשאלה אל הרבי "איפה הקרם?" - ענה לה הרבי: "בליובאוויטש אין קרם"²⁹.

27. מפי השליח רב-הפעלים הרה"ח ר' גרשון מענדל ש"י גוליק.
28. ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' - אלול תשרי - עמ' קפ"א ב"ב.
29. מפי הרה"ח ר' יוסף יצחק ש"י גורעוויטש.
29*. דברי-אמת, מג. יא.

כלפיהם שום יחס מיוחד וכל זה על-מנת שלא להבליט אותם בתור קבוצה של אסירים²⁵.

"מים רבים לא יוכלו..."

בא' ההתועודות שהתקיימו ב'שאלאש' - בתקופה הראשונה לנשיאות - ירד גשם חזק מאוד ללא הפוגה. הרבי נכנס להתועודות ללא מעיל, במהלך ההתועודות א' מהנכחים הצטנו והתעטש, לאחרי תקופת זמן נכנס הלה ליחידות והרבי שאל אותו באם בשעת ההתועודות הוא היה עם מעיל על גופו? הלה השיב בחיוב. שאל אותו הרבי: "פארוואס...?"

זה הרבי שלי...

בתקופה הראשונה לנשיאות ה' מגיע להתועודות-הרבי בחור מקורב בשם פישר, הוא נהג לדחוף ולהחזיק כמה שיותר והבחורים שמו לב שזה ממש 'מצוה' אצלו, פעם ניגשו אליו, ושאלו אותו בתמיהה על פשר הענין, סיפר להם הבחור שהוא היה ב'מקרה' באותו מעמד ידוע של ה'תשליך' שהרבי קפץ מעל השער הגבוה (ב'פראספעקט פארק' בשנת תשי"ז²⁶), "אני במקצועי" - המשיך לספר ה'מקורב' "עוסק בספורט,

24*. ראה בלק"ש חכ"ה מכתב מערב ימי תנוכה תש"ט - "לכני ובנות ישראל הנמצאים (לעת-עתה) בבלא".
25. מפי הרה"ח ר' שלום דובער ש"י בוטמאן.
26. ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' - אלול תשרי - עמ' קמ"ג קמ"ד ומ"מ שמניין שם. (י"ל ע"י 'היכל מנחם' - בעריכת ה' יחזקע ש"י מנדליצין).

תחת הדלת שלי...

ד"ר זעליגמאן²³ ע"ה היה - כידוע - מקבל חולים ב'אניעזן התחתון', באחד זפעמים שבדק שם חולים, פתח הרבי לפתע את דלת חדרו ואמר בתמיהה: "הלכ צריך להיות תחת הדלת שלי...?"

(א) יחס לאסירים

א' השלוחים²⁴ הביא קבוצה של אסירים²⁴ לפארבריינגונ של הרבי, לפני שהרבי נכנס להתועודות, הרבי הורה בקבוצה ביחד במקום אחד, אלא שיהיו מפורדים ברחבי האל, וכמו"כ הרבי אמר שבמשך ההתועודות הוא לא יראה

22. מושימות שרשם א' מהתממים ב'770 בשנת ה'למ"ד'.
23. ראה אודותיו בספר תולדות חייו של הרה"ח ר' אברהם אבא הרופא הנדע בשם "ר' זעליגמאן", (בעריכת בנו הרב מיכאל אהרן ש"י זעליגמאן).
24. הרה"ח ר' שלום דובער ש"י לפסקי.

אדמו"ר נ"ע³⁵.

ביטול

פעם הרבי יצא מ"ת 770 בשעה מאוחרת בלילה (כמדומה שהיה בשבת) והלך לביתו. כשהגיע הרבי לפינת הרחובות איסטערן-פארקווי וברוקלין, הרבנית המתונה שם (כנראה דאגה עקב השעה המאוחרת), כשראתה את הרבי פנתה לצד, וכשהרבי עבר לידה הנהן קלות בראשו, הרבנית חיכתה שהרבי ימשיך ומיד הלכה אחריי³⁶.

הנהגה לרבים ועצה לאתכפא

הי בחור שנכנס ליחידות אל הרבי עם אביו, ואביו התאונן בפני הרבי שבנו אינו רוצה לטעום מאומה לפני התפילה, אמר הרבי לבחור - "ק" השווער נהג, כך אני נוהג, וכך אני אומר לך שאתה תנהג, ובאם דווקא רצונך להתנהג ב'אתכפא' - תוכל לשים על העונה מעט מלח..."

אפנימיותדיקער חיצון...

הי חסיד שעשה לעצמו 'קביעות' כל ערב-שבת לסדר את המפה שעל העמוד' של הרבי בזאל. (המפה היתה מונחת כשהיא מקופלת על העמוד, וזמן-מה

35. את השיחה בשלימותה ראה ב'שירות-קודש - תשי"ח ש"פ נצבים', כמ"כ ראה ספר 'זורת מנחם מנחם ציון - ח"ב עמ' 404. (המשפיע ר' שמואל ע"ה לויטין סיפר שהי' מדבר עם הנפטר בחסידות והעיד שהיה משכיל ומפלא).
36. מפי הרב ב. ש. ש"י, שהי' מתבחרים שליוו את הרבי באותה הדרך.

מחילה מנפטר

הרה"ח ר' אלכסנדר רייניך³⁴ נפטר בשנת תשי"ח (באותו השבוע בו נפטר הרה"ח וכו' ר' דובער ע"ה האסקינד). מספר שעות לאחר שיצאה נשמתו נכנס המזכיר הרה"ח ר' משה לייב ע"ה ראדשטיין לזאל ושאל מי מהבחורים מוכן לנסוע לבית-החיים, הבחורים שלא הכירו את הנפטר לא רצו לנסוע, וכך יצא שאף-אחד לא נסע. בשבת לאחר-יזה דיבר הרבי אודות המאורע שהתרחש במשך השבוע והחל להפליג בשבחו בארוכה, וכן אמר שיש לבקש מחילה מהמנוח שלא נספד כהלכה' (כל' הגמ') וכה הו דברי הרבי: "צווישן די עניינים הבלתי-רצויים וואס מען דארף מתקן זיין קודם ר"ה, איז דא אויך א ענין וואס ס'איז געווען היינטיקע וואך, א ענין כל' הגמרא שלא נספד כהלכה, איך רייד דאס וועגן רייניען, ער איז געווען א שטילער איד, ערעגען ניט גמישט זיך, נאך בערותו האט ער גהאט שטארקע קירובים פון רבי'ן נ"ע, אין תו"ת האט ער ניט געלערנט, ווילע ס'איז ניט געווען מתאים מצד גיל שנותיו... איז דאך געווען בפנימיותו א חסידישע איד... לאחז מכן ביקש הרבי לומר 'לחיים' עבורו והוסיף: "בזואי יהיה זה גם נחדרדח לכ"ק

34. ראה 'אורות-קודש - כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א עמ' ל"א (תרגום מצרפתית) - "יש לי גם טובה אישית לבקש מאתכם: המדובר הוא אודות ידיד יקר מהמשפחה שלנו, מי אלכסנדר ריינין - גר בפאריז - ומבקש לסדר עבורו אפיריביס, הוא ואשתו סילבי, יש להם מספיק עושר כדי שלא יהיו נצרכים לעזרה כספית". כמ"כ עיין אודותיו בספר 'ימי מלך' ח"ב עמ' 892.

שנים ישנים ב-770

הראשי של ארץ-ישראל - נכנס פעם ליחידות אצל הרבי הקודם, בצאתו משם סיפר לבחורים שעמדו סביבו מעשה שהי': "אבי" - פתח הרב בסיפורו "היה זמן מסויים בצרפת, בא הימים הוא שמע שהרבי הרשי"ב נ"ע אמר להגיע לשם, ועשה לעצמו חשבון שמן הראוי להכנס אליו ולשוחח עמו וכיו"ב, וכמו"כ השב שמכיון שהוא מתעתד להכנס להלויבאוויטשער רבי - יש ללמוד את ספר היסוד של חסידות חב"ד שזוה ספר ויהתו, מהיכן ידע הרבי שהוא היה זה בי ש"ישנם שנים שאני יכול להאמין ימים שהם ישנים ב-770, והאחר אינו מצא כעת, ממילא זה אתה" ³³.

נמצא - כשומע

באחת מחלוקות כוס של ברכה עבר זד ששאל את הרבי האם הוא יכול שותות את היין שהרבי מזג לו היות הוא לא שמע את ההבדלה מהרבי. שאל יתו הרבי באם בשעות ההבדלה הוא הי' כח ב-770 והלה השיב בחיוב. ענה לו באחת ששאל את הרבי האם הוא יכול שותות את היין שהרבי מזג לו היות הוא לא שמע את ההבדלה מהרבי. שאל יתו הרבי באם בשעות ההבדלה הוא הי' כח ב-770 והלה השיב בחיוב. ענה לו

תניא בלילה... אכזבה

הרב הרצוג - שלימים נהיה לרבה

33. מפי א' מנבי משפחתו של גבל התעשר.
34. מפי רח"ת י"ל, שי' פאנצער. (הרב הרצוג ז"ל ביקר בניירויק בשנת תשי"ח. ביום ב' ד'זג השבועות של אותה שנה (שנת בשבת) רצה שהבחורים ישלמו לו מנון לתפילת מנוח. מכיון שבאותה שנה התקיימה הוועדיות של הרבי הקודם, המבורך לא התג' להשלים לו מנון, אבל הרבי - הרשי"ב זאז - אמר שהבחורים לא יכנסו להתוערות אלא באם לבנו לתפילת עם הרב הרצוג לאחר שחזר, הרבי קם ממקומו כ"כ פעמים לזרז של הבחורים שהיו שם נכנסו להתוערות).

בימור לנשיא הדרור

ר' שמואל, אינני רוצה להכנס אתך בוויכוחים, הנכם הרי משארית הפליטה מהחסידים הוותיקים והפקחים, עליך מוטלת אחריות כבידה, אתם צריכים להגות הצידה את הלימוד שלכם ואת עבודת התפילה ולהתמסר לחלוטין לעיבוד - להסביר ולהחדיד באברכים את הענין הנ"ל, כיצד צריכים להיות בטלים לדבי שליט"א כמו שחסידות תובעת... ■ לפנינו מכתב מאלף שכתב זקן אבי' החתן, הרה"ח התמים ר' אברהם ע"ה פארוז להמשיע הרה"ח ר' שמואל ע"ה לויטין בענין ביטול לנשיא הדור

ב"ה. ג' כ"ג שבט תשכ"ה.

לכבוד ידידי מורי הרה"ג הרה"ח אי"א כו' וכו' מוה"ר שמואל שי' לויטין שלום וברכה!

איר פלעגט אפט זאגען, דער "גוואלד פון חסידות", האב איך ערשט ניט לאנג זוכה גיווען ב"ה צו אנהייבן ביסלעך ווייס, דער הערין דאס. עס איז דאך ניטא קיין אותיות אויף צוריידיען, וואס חסידות האט אויף געטאהן, וואס חסידות האט מגלה גיווען, און וואס פארא מהפכה עס מאכט אין דעם לומד אדעתא דנפשי'. די ערשטע זאך איז אין אמונה, וואס פריער איז גיווען די אמונה - אל - העולם, און חסידות איז מגלה, ניט אל - העולם נאר אל עולם ועוד ועוד.

דאס איז אלעס גאר אין פשוטות, אויך אין דעם איז דערגעוואלד ניט אין כלים. עס איז פאראן אבער, נאך א גרעסער און א טיפערע גוואלד, וואס חסידות איז אונז מגלה. (וואס מיר דארפען נאר פאר דעם געבן א שבת והודי' צום אויבערשטן ברין הוא נברך שמו, וואס ער העט אונז געבראכט אין דעם גורל), דעם ענין פון משה רבינו אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, דעם אנכי עומד ביניכם כו',

עס קען זיכער זיין, אז דאס איז תלוי, אין די אויבנדערמאנטע שיעות, אז די וואס האלטען אז אל העולם, איז דאך די וועלט א מציאות יש, במילא איז דאך ער אויך א מציאות יש, קען ער ניט האבען דעם אמת'ן ביטול פארן צדיק הדור, און די וואס האלטען אז אל עולם, איז דאך קיין וועלט ניט פאראן, במילא איז ער ניט קיין מציאות, קען ער האבן דעם אמת'ן ביטול פאראן צדיק הדור, און

לפני שהרבי הי' נכנס - הוא הי' פותח ומסדרה על העמוד'. יום שישי אחד הגיע בחור חדש שלא ידע מה'קביעות' של החסיד הוהא, וסייד את המפה שעל העמוד, - הרבי נכח אז בזאל וראה את הנעשה - אותו חסיד כשראה שהגיע בחור ו'סייד' את המפה, סטר לו וגיגש לעמוד, הרים את המפה והניח שוב על העמוד (מן הסתם, לא ידע שהרבי נוכח בזאל בשעת מעשה), כשהרבי ראה זאת הסתכל על החסיד (בעל הקביעות) ואמר: "א פנימיות'דיקער חיצון...".³⁷

גדול במנין

באחת הפעמים שהרבי נכנס להתוועדות (כמדומה בשנת תשי"ג או תשי"ד) נכנס אחריו א' החסידים ותוך כדי 'קפיצה' הגיע למקומו, (אותו חסיד הי' 'בעה"ב' ואחר התפילה בשבת הי' שהקב"ה מוריד...³⁹

באחת הפעמים שהרבי הגיע לבקר את אמו ע"ה, לא היה חלב בבית, והעוזרת הלבישה את מעילה על-מנת לצאת לחנות ולקנות חלב, כמו"כ היא נגשה לקחת את המטרי'. אמר לה הרבי שאין זה מן הראוי לעשות 'הפסק' (מחיצה), היות שמדובר בגשמי ברכה

גשמי ברכה

נולד בליל פסח תרס"ב...³⁸

הרב דובער שי' יוניק סיפר שבחזמנות מסוימת לפני תשיאות אירע שבאשר הרבי יצא מ'770 ירד גשם עז ונגש עם מטריה ע"מ לטובך על הרבי, והרבי אמר לו בחיך "א יניער מנהל", וסירב להשתמש במטריה. (- 'מי בדאשית' עמ' 243 הע' 18).

37. מפי א' הבחורים שנכח בזאל בשעת מעשה.
38. החלק השני של הסיפור מפי השליח הרה"ח ר' משה שי' ג.
39. מפי הרה"ח ר' מאיר שי' מינקאוויטש.

מיר עסען ווי עס שטייט כל חלב להוי' ניט ווי ר' ... שי' ... (געוויס ניט ער אפלט געלט דעם רבי'ן שליט"א דער אויבערשטער זאל אים העלפען) ער גיט דעם רבי'ן, א גאנצער יש ומציאות אויף אזא זאגט דער אויבערשטער אין אני יהוא יכולין לזור, קיין קדושה קען ניט זיין בזה האופן, יעצט איז געקומען די צייט, פון אזא ביטול, אז מער איז נטא אויף דער וועלט נאר דבי שליט"א, אז מען איז בטל בזה האופן, דאן איז מען, ואתם הדבקים - חיים, אזא אוועק לייג דארף זיין ניט נאר בא געלט, נאר בא אלע ענינים פון חיי היום יום.

איז אז מען וועט געבן צו פארשטיין אז אזוי דארף זיין, איז אפי' אז ח"ו, איך פועל וועט דאס ניט זיין, אין די ידיעה אליין אויך גוט, ווי גרויס ע"ה פלעגט זאגן נאשי בראטיע בעז גאלאבא נעיי גאדיטסא לכה"פ אין קאפ זאל מען וויסן אז פועל וועט זיך געפינען יונגעלייט, וואס זיי וועלן זיך איבערגעבן בזה האופן, און אויך דארפן זיך געפינען אזעלכע יונגעלייט, וואס זאהלין גיין אין גרויסע פארקון און ריידען וועגן דעם רבי'ן, אז עס איז דער גרעסטער מאן אין אלע חכמות אפילו טבעיים און אויף מארגן זאל שטיין אין אלע פיערס... רעדט דאס און דאס, און אויך אזעלכע יונגעלייט.. די שיחות קודש און אויך זאל שטיין אין די פיערעס אז אין די שולן האט מען גערעדט, אין אי"ה אז עס וועט זיך געפינען אזעלכע יונגעלייט, אין די אלע 3 אופנים, מיט א קבלת עול, דאן איז בעהש"ית וועט דער רבי שליט"א נתלה ווערן ביז רמה.

איר ר' שמואל איר זייט דער אחראי פאר דעם.

געוויס איז דער מערהייט רוב ככולו, וויסן ניט וואס איז דאס א רבי, און וואס איז דער רבי שליט"א.

איר זאלט דאס אריין נעמען אין זינען, און ניט אוועק מאכען א אברהם'ס רייד.

איר זאלט זיך דערמאנען, וואס דער רבי האט אייך געזאגט, אז אויף אברהם'ס גרייזען מאג מען הארעווען* ומכש"כ אויף א אמת'ן ענין,

זאלט איר זיין געזונט און.. זוכה זיין צו האבן תלמידים מושפעים באופן הנ"ל וועט איר זיין פון די מזכי את הרבים.

איר רעכען אן דאס אין אייער אדבעט די גאנצע צייט. נאר איך בין געקומען א ועוד לקרא, איז זאל זיין מיט הצלחה, והסליחה עם כתי"ד.

זייט געזונט מיט נחת פון איידע קינדער יחיו און נחת פון אייערע תלמידים כן ירבו.

א. פאריז

* ראה ספר יחמלך במסבינו חייב, יום שמחת-תורה תש"א סעיף ז', וכך בעמ' רצו. עינין שם בארובה.

צוריק איז, אויף וויפיל דער ביטול איז מער, אויף אזוי פיל קען ער דערהערין דעם אל עולם.

דא איז דער גרויסער גוואלד.

מען דארף זיך אריינאכטען אין די 3 נקודות, 1) צדיק יסוד עולם, איז חוץ דעם וואס דורך אים גייט דער חיות לכל העולם כולו בין בגשמיות ובין ברוחניות אט ווי אסתכל באורייא וברא עלמא, אז דער חיות ממש פון כל הנבראים איז אויך איצט דורך תורה,

תורה מיינט מען דאך קיום התורה, און אזא קיום, בכל הנקודות וטגין, און אויב עס פעלט עפעס, איז דאך די ספר תורה פסול, קען ער דאך קיין כלי ניט זיין, אז דורך אים זאל גיין חיות, ווער איז דעם? ווער ער איז מקיים בזה האופן, נאר דער צדיק הדור, ער איז די לעבעדיקע תורה, וואס דורך אים ממש, גייט דורך דער חיות לכל העולם ולכל הנבראים בגשמיות וברוחניות.

איז חוץ דעם, איז דורך אים אליין פייט זיך דורך די כוונה פנימית פון דירה בתחתונים, מער - ווי דער ארון אינו מן המדה, און מער פאר איהו וגרמוהי חד, וואס דארטן איז דאס מצד מלמעלה מלטה, אבער בא דעם צדיק הדור, איז דאס מלמטה למעלה, דורך עבודה האט ער געמעכט זיין גוף פאר א כלי צו עצמותו ומחותו ית', און אפשר נאך מער, אז דורך זיין עבודה, האט ער אויס געאיידעלט דעם גוף אויף אזוי פיל, אז ניט נאר ער איז א כלי, נאר ער האט מגלה געווען, וואס דער גוף אליין איז, ער איז דאך פון מציאותו מעצמותו ית', דאס איז א מעין דלעתיד.

2) דאס דארף א חסידישער יונגערמאן דערהערין, (אז די מקושרים צום צדיק, זיינען אראפ געקומען א הער אין עוה"ז, מער ניט ווי צו העלפן דעם צדיק הדור, אראפ צו בריינגען זיינע רצונות אין פועל.

3) און אלע אייזן וועלכע העלפן ניט דעם צדיק הדור, זיינען אויף להעלים ולהסתיר, אז די מקושרים זאל איין אנקומען שווער די עבודה פון זייער תפקיד, דאס הייסט אז מי זעהט, אז עס איז פאראן בני תורה.. בטל צום רבי'ן, וואס דארף איך זיין שענער.. אמת'ן הסתר אויף דער כוונה פנימית..

איז אז מי טראכט אריין אין די 3 נקודות, איז חוץ די פלאי פלאים וואס דא טוט זיך, איז דא דער גוואלד געשרי, וואס שלאפט מען,

ר' שמואל, איך וויל ניט פירען מיט איך קיין ויכוחים, איר זייט די שארית הפליטה פון די פריערדיקע קלוגע חסידים, וואס אויף אייך ליגט א גרויסע אחריות, איר דארפט אוועק לייגן אייער לערנען מיט דאווענען, און איבערגעבן זיך, דער עיקר, צו יונגעלייט געבען זיי צו פארשטיין דעם ענין הנ"ל, ווי סדארף זיין בטל צום רבי'ן שליט"א, ווי חסידות מאנט, און היינט איז געקומען די צייט, אז מ'דארף בפועל זיין אזוי, צי מען האלט דער בא"י, צי ניט, דער פועל מוז זיין אזוי, דהיינו למשל, ווי בא צדקה, א חסיד איז, אז ער פארדינט אלץ דאלער דעם חודש, דארף ער אריין טראגען די גאנצע געלט צום רבי'ן שליט"א, און זאגען רבי גיט

לפנינו תרגום המכתב הנ"ל ללשון הקודש

הנכם נוהגים לדבר על "אעזובאל פון חסידות" הנה אני עצמי זכיתי לפני זמן לא ארוך להתחיל להבין ולהרגיש זאת.
אין אותיות ע"מ לתאר מה חסידות פעלה, מה חסידות גילתה ואיזו מהפכה היא גורמת ללומד אותה **אדעתא דנפשי**, קודם כל בעצם האמונה - שקודם היתה האמונה א"ל העולם וחסידות גילתה לא א"ל העולם אלא **עולם**, ועוד ועוד.

כל זה הוא בפשטות, וגם בזה **המהפכה** שחוללה חסידות היא **בלתי נתפסת** בכלים. אלא שישנו 'מהפך' (געוואלד) יותר גדול ויותר עמוק במה שחסידות גילתה לנו. (וע"ז בלבד עלינו לתת שבח והודיה לבורא ברוך הוא וברוך שמו שהביאנו לגורל הזה) וזהו הענין של אפספסותא דמשה בכל דדא ודדא ה"אנכי עומד בין הוי' וביניכם כו'". ויש לומר בודאות שענין זה תלוי בשיטות הנ"ל, שאלו המחזיקים בשיטת "א"ל העולם" שהעולם הוא מציאות יש, במילא הוא עצמו הינו מציאות יש, ולכן אינו יכול להיות בביטול אמיתי לפני צדיק הדור, ואלו האוחזים ש"א"ל עולם" א"כ הרי אין עולם (קיין וועלט ניט פאראן) ובמילא הוא אינו מציאות ולכן יכול הוא להיות בביטול אמיתי לפני צדיק הדור, וכן בכיוון ההפכי - ככל שהביטול הוא ביותר, כך יכול הוא יותר להרגיש (דעוהערין) את ה"א"ל עולם".

וזוהי ההפלאה האמיתית של חסידות.
יש לנו להתבונן בעומק בג' נקודות הללו:

1) שצדיק הוא יסוד עולם, וע"כ, הרי מלבד זאת שדרכו עוברת החיות לכל העולם כולו בין בגשמיות ובין ברוחניות כשם ש"אסתכל באורייתא וברא עלמא" שהחיות של כל הנבראים ממש גם עכשיו הוא ע"י התורה, שהרי תורה פירושו - קיום התורה, וכזה קיום שהוא בכל הנקודות ובכל התנאים, שאם יחסר משהו הרי ה"ס"ת נפסל ואינו יכול להיות כלל כלי שדרכו תעבור החיות, ומיהו זה? מי מקיים התומ"צ בזה האופן, רק צדיק הדור הוא **התורה החיה** (**יזי לעבדיקע תורה**) שדרכו נמשך החיות לעולם כולו ולכל הנבראים בגשמיות וברוחניות.

הנה מלבד כל זאת ע"י **הצדיק עצמו** נפעלת ונמשכת הכוונה הפנימית של דירה בתחתונים, עוד למעלה מכמו שהוא בארון שהוא אינו מן המדה, ולמעלה מכמו שא"הו וגומוהי חד, ששם זהו מצד מלמעלה למטה, שהרי אצל צדיק הדור זהו מלמטה למעלה שע"י עבודתו הוא פעל על גופו שיהיה כלי לעצמותו ומותחו ית, ואולי אפילו למעלה מכל שע"י עבודתו הוא זיכך את גופו עד כדי שלא רק שהוא כלי, אלא שהוא גילה את פנימיותו של **הגוף עצמו**, שהרי הגוף הוא מציאותו מעצמותו ית, שזהו ממש מעין דלעתיה.

2) (זה צדיק אברך חסידי לחוש (דערהרין) בעצמו) שהמקושרים לצדיק ירדו והגיעו כאן לעוה"ז לא יותר, אלא כדי לסייע לצדיק הדור ע"מ להביא את רצונותיו ליד פועל.

3) וכל היהודים שאינם מסייעים בפועל לצדיק הדור עניינם הוא להעלים ולהסתיר, להקשות ולהפריע למקושרים בעבודה במליו תפקידם, זאת אומרת שרואים שישנם בני-תורה... בטלים לרבי, מה צדיק אני להצטדק... הסתר אמיתי (אמת'ן הסתר) על הכוונה העצמית...

וכשמתבוננים ב-3 נקודות הללו, אז חוץ מהפלאי-פלאים שנעשה כאן, מגיעה הזעקה הנוראה - למה ישנים? (וואס שלאפט מעין?)

ר' שמואל, איני רוצה להכנס אתך בוויכוחים, ההכח הרי משארית הפליטה מהחסידיים הוותיקים והפחדים, עליך מוטלת אחריות כבדה, אתם צריכים להניח הצידה את הלימוד שלכם ואת עבודת התמילה ולהתמסר לחלוטין לעיקר, להסביר ולהחדיר באברכים את הענין הנ"ל, כיצד צריכים להיות בטלים לרבי שליט"א כמו שחסידות תובעת. וכיום הגיע הזמן, שאכן יתנהגו כך בפועל, בין אם אוחזים בדגוא זו או לא, ולומר "רבי תן לי משהו כדי לאכול", כמ"ש כל חלב להוי שלא כמו ר'... שי... שכשהוא מרויח אלף דולר בחודש, עליו להכנס ולהניח את כל הכסף אצל חרדי שליט"א, ולומר "רבי תן לי כשיהי' אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור, שום קדושה לא (ידוע שהוא נותן לרבי שליט"א ממון רב, שהקב"ה יעזור לו) הוא נותן לרבי, כל היש והמצויאות שלו, על כזה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור, שום קדושה לא תשכון בזה האופן, כיום הגיע הזמן של כזה ביטול שאין כלום בעולם חוץ מהרבי שליט"א, וכשבטלים בכזה מין אופן, אז נהיים ל"ואתם הדבקים - חיים", כאת הנחת-עצמותו צריכה להיות לא רק בכסף אלא בכל העניינים של חיי היום-יום.

וכשמסבירים לאברכים שכך צריך להיות, א"כ אפילו אם ה"ו זה לא יגיע למעשה בפועל, בכ"ז הידיעה עצמה שכך צריך להיות - זה גם טוב כשלעצמו, כמו שגורגם ע"ה נהג לומר "לא מתאים שלאחינו אין ראש" (נאשי בראטייע בני גאלאבא נעי, גאדיטסא) לכה"פ שבראש יבינו ויפעלו זאת. בפועל כנראה ימצאו אברכים שיסתובבו בפארקים לרבי בכזה אופן של ביטול, וגם יסתמא ימצאו אברכים שיסתובבו בפארקים הגדולים וידברו על הרבי שהוא הכי חכם בכל החכמות אפילו טבעיים, ולמחרת יחטבו זאת בכל העיתונים... דיבר כך וכך. וגם כאלו אברכים... יחזרו שיחיות קודש, וגם ג' יכתב בעיתונים שבביהכ"ס דיברו על הרבי, ואי"ה כשימצאו כאלו אברכים מכל ג' האופנים הנ"ל, עם קבלת-עול, השי"ת יעזור שחדבי שליט"א יתלה ביד רמה.

- ר' שמואל - האחריות מוטלת עליך.
יודע אני שרובם ככולם ויותר מכל לא יודעים מה זה רבי, ומי הוא הרבי שליט"א. תקחו זאת בכל המשמעות, ואל תעשו זאת כאלו הם דבורים שלי (א' אברהמ'ס רייד').

אתם צריכים לזכור מה שחדבי אמר לכם שעל השגיאות של אברהם מותר להתנייע*, ומכ"ש כשמחזובר בעיני אמיתי.
שתהיו בריאים, ושתזכה שיהיו לך תלמידים-מושפעים באופן הנ"ל ושתה' ממוזי-הרבים.
אני משער שזוהי **עבודתך כל הזמן**, ואני מויע רק בתור יעוד לקרא, שיהי' בהצלחה, והסליחה עם כת"ר.

שתרווה נחת מילדיך יחי ושיהיו בריאים, וכמו"כ שתרווה נחת מתלמידך בן ירבי.
א. פאריז

* ראה ספר 'המלך במסיבו' ח"ב. יום שמתח-תורה תשל"א סעיף ז', וכן בעמ' רצו. עיין שם בארוכה.